

PRIVREDNA
BANKA
SARAJEVO

Izvještaj o objavljivanju
podataka i informacija
Privredne banke
Sarajevo d.d. Sarajevo
na dan 31.12.2020.
godine

Juni, 2021. godine

Oznaka dokumenta: IZV-FIN- 2/21
Verzija: 1.0
Stepen povjerljivost: Javna upotreba

Ovaj dokument je namjenjen za javnu upotrebu

Evidentiranje izmjena i kontrole dokumenta

Datum	Verzija	Opis/Komentar	Autor
07.06.2021.	1.0	Prvi nacrt dokumenta	Direkcija za računovodstvo i izvještavanje

Pregledao

Datum	Verzija	Opis/Komentar	Autor
22.06.2021.	1.0.	Prvi nacrt dokumenta	Uprava Banke
28.06.2021	1.0	Prvi nacrt dokumenta	Odbor za reviziju

Odobrio

Datum	Verzija	Broj odluke	Opis/Komentar	Autor
29.06.2021.	1.0	02-NO-108/21	Usvojeni dokument	Nadzorni odbor Banke

Sadržaj

Sadržaj.....	3
1. Uvod	5
2. Opći podaci i informacije.....	6
2.1. Osnivanje i djelatnost Banke	6
2.2. Organizacioni dijelovi i struktura.....	7
2.3. Uposlenici Banke.....	8
3. Vlasnička struktura, članovi nadzornog odbora i uprave banke	9
3.1. Dioničari koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima	9
3.2. Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke	9
3.3. Politike za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke	13
3.4. Članovi Odbora za reviziju	14
3.5. Članovi ostalih odbora i učestalost zasjedanja.....	16
3.6. Funkcija Interne revizije.....	16
3.7. Eksterna revizija	17
4. Politika naknada	18
5. Strategija, ciljevi i politike za upravljanje rizicima	19
5.1. Opis strategija i politika upravljanja rizicima	19
5.1.1. Kreditni rizik	21
5.1.2. Koncentracijski rizik	22
5.1.3. Valutni rizik	23
5.1.4. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi.....	24
5.1.5. Operativni rizik	25
5.1.6. Rizik eksternalizacije	26
5.1.7. Rizik finansiranja likvidnosti	27
5.1.8. Reputacijski rizik	28
5.1.9. Rizik kapitala.....	28
5.1.10. Testiranje otpornosti na stres	28
5.1.11. Ostali značajni rizici.....	29
5.2. Organizaciona struktura funkcije upravljanja rizicima	31
5.3. Sistem izvještavanja o rizicima.....	32
5.4. Tehnike ublažavanja rizika, kao i načini koje Banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika.....	32
5.5. Adekvatnost uspostavljenog sistema upravljanja rizicima Banke u odnosu na njen rizičan profil i poslovnu politiku i strategiju.....	33
5.6. Povezanost rizičnog profila Banke sa njenom poslovnom strategijom.....	33
6. Kapital i adekvatnost regulatornog kapitala	36
6.1. Regulatorni kapital.....	36
6.2. Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala	38
6.2.1. Iznosi kapitalnih zahtjeva i stope kapitala	39
6.2.2. Tržišni rizik: Standardizirani pristup za valutni rizik	39
6.2.3. Kapitalni zahtjev za operativni rizik.....	40
6.2.4. Stope kapitala	40
6.3. Izloženost prema Kreditnom riziku	41
6.3.1. Definicija pojmova i metode za izračun	41
6.3.2. Ukupna i prosječna izloženost Banke.....	45
6.3.3. Geografska podjela izloženosti po značajnijim područjima, prema kategorijama izloženosti	45
6.3.4. Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti i prema kategorijama izloženosti.....	46
6.3.5. Podjela izloženosti prema SME	47
6.3.6. Podjela djelatnosti prema SME.....	48
6.3.7. Podjela izloženosti prema grani privrede.....	49
6.3.8. Vanbilansne izloženosti i spravke vrijednosti za vanbilansne izloženosti.....	50
6.3.9. Prikaz promjena u ispravkama vrijednosti tokom perioda	51

6.3.10. Korištenje kreditnog rejtinga.....	51
6.3.11. Pregled izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite	51
6.4. Stopa finansijske poluge	52
7. Likvidnost.....	53
8. Vlasnička ulaganja Banke.....	57
9. Kamatni rizik	57
10. ICAAP i ILAAP	58
11. Podaci i informacije opterećenoj (založenoj) i neopterećenoj (nezaloženoj) imovini i nekvalitetnim i restrukturiranim izloženostima i stečenim kolateralom	60

1. Uvod

Privredna banka Sarajevo d.d. Sarajevo (u daljem tekstu Banka) priprema Izvještaj o objavljivanju podataka i informacija banke (u daljem tekstu: Izvještaj) sa stanjem na dan 31.12.2020. godine i za godinu koja se završila na taj dan. Izvještaj je dostupan na internet stranici Banke (<https://www.pbs.ba>) u sekciji Izvještaji o poslovanju.

Iznosi u ovom Izvještaju su iskazani u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno.

Izvještaj pruža zainteresovanoj strani mogućnost da dobije sveobuhvatni uvid u trenutni rizični profil Banke, sa akcentom na sistem upravljanja Bankom, sistem upravljanja rizicima i kapitalom Banke, te politiku naknada, čijim objavljivanjem Banka aktivno učestvuje u procesu jačanja tržišne discipline i transparentnosti.

Izvještaj obuhvata kvalitativne i kvantitativne podatke, odnosno informacije koje su transparentne i potpune za informisanje javnosti, odnosno ključnih zainteresovanih strana (potencijalni investitori, klijenti itd).

2. Opći podaci i informacije

Osnovne informacije obuhvataju podatke o poslovnom imenu Banke, sjedištu, djelatnostima za koje je Banka registrirana, organizacionim dijelovima Banke i broju uposlenih na izvještajni datum 31.12.2020. godine.

2.1. Osnivanje i djelatnost Banke

Banka je osnovana Rješenjem Višeg suda u Sarajevu broj UF/I 2609/95 od 27.12.1995. godine pod nazivom Banka za obnovu i razvoj Bosne i Hercegovine d.d. Sarajevo usklađeno sa novim Zakonom kod Kantonalnog suda u Sarajevu broj UF/I-4579/00 od 05.02.2001. godine po nazivom BOR banka d.d. Sarajevo.

Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj 065-0-Reg-16-005588 od 24.02.2017. godine Banka je promijenila naziv tako da posluje pod novim nazivom: PRIVREDNA BANKA SARAJEVO D.D. SARAJEVO skraćeni naziv PBS d.d. Sarajevo.

Poslovno ime: PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo
Sjedište: Obala Kulina bana br. 18, Sarajevo
Telefon: +387 33 278 520
Fax: +387 33 278 550
SWIFT: PBSCBA22
E-mail: info@pbs.ba
Internet stranica: www.pbs.ba

Registracija Banke kod Registra Općinskog suda u Sarajevu:

ID broj : 4200293230009

Reg. broj: 65-0-0004-12

Banka je registrirana za obavljanje sljedećih djelatnosti:

1. primanje i polaganje depozita ili drugih sredstava sa obavezom vraćanja,
2. davanje i uzimanje kredita i zajmova,
3. izdavanje garancija i svih oblika jemstva,
4. usluge unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa i prijenosa novca u skladu sa posebnim propisima,
5. kupovina i prodaja strane valute i plemenitih metala,
6. izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice putne i bankarske čekove),
7. finansijski lizing,
8. kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring, forfeting i drugo),
9. učešće, kupovina i prodaja instrumenata tržišta novca za svoj i tuđi račun,
10. kupovina i prodaja vrijednosnih papira (brokersko-dilerski poslovi),
11. upravljanje portfeljom vrijednosnih papira i drugim vrijednostima,
12. poslovi podrške tržištu vrijednosnih papira poslovi agenta i preuzimanje emisije, u skladu sa propisima koji uređuju tržište vrijednosnih papira,
13. poslovi investicionog savjetovanja i skrbnički poslovi,
14. usluge finansijskog menadžmenta i savjetovanja,
15. usluge prikupljanja podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih lica i fizičkih lica koja samostalno obavljaju registrovanu poslovnu djelatnost,
16. usluge iznajmljivanja sefova,
17. posredovanje u poslovima osiguranja u skladu sa propisima koji uređuju posredovanje u osiguranju,
18. druge poslove koji predstavljaju podršku konkretnim bankarskim poslovima.

Banka nije dio bankarske grupe.

2.2. Organizacioni dijelovi i struktura

Obavljanje poslova Banke vrši se u sjedištu, odnosno u pripadajućim poslovnim prostorijama u kojima su smješteni organizacioni dijelovi koji funkcioniraju u sklopu Centrale Banke, tj. direkcije, odjeli, kao i njihovi subordinirani dijelovi, ukoliko isti postoje, u istom ili drugom gradu, te poslovnim jedinicama.

Pored naprijed navedenih odredbi, poslovanje se može organizirati u organizacionim dijelovima Banke, odnosno Podružnicama i Agencijama Banke, temeljem općih akata Banke i odluka nadležnih tijela.

Banka svoje poslovanje organizira kroz slijedeće organizacijske dijelove:

Direkcija - oblik/vrsta organizacijske jedinice u sklopu organizacijske strukture Banke, oformljena iz strateških i/ili operativnih razloga organizovanja i obavljanja aktivnosti određenog poslovnog segmenta kao samostalan organizacijski dio na B1 nivou. U ovisnosti o regulatornim propisima, posebnim internim aktima definišu se direktne linije izvještavanja prema Nadzornom odboru Banke ukoliko u sklopu Direkcije djeluje kontrolna funkcija (izuzev kontrolne funkcije interne revizije).

Odjel – oblik/vrsta organizacijske jedinice u sklopu organizacijske strukture Banke oformljen iz strateških i/ili operativnih razloga na B2 nivou zbog obavljanja određenih poslovnih aktivnosti u sklopu nekog drugog odjela, ili kao samostalan organizacioni dio na B1 nivou i kao takav odgovoran Nadzornom odboru.

Podružnica - obavljanje bankarskih poslova u dislociranim organizacijskim dijelovima organizira se po administrativno-teritorijalnom principu i to kroz Podružnice/agencije. Podružnica u svom sastavu može imati subordinirane organizacijske dijelove, tj. agencije.

Agencije su nadležne za razvijanje i upravljanje poslovima sa fizičkim licima u okviru nadležnosti utvrđenih internim aktima i poslovnom politikom Banke, kako bi se omogućilo postizanje glavnih strateških ciljeva Banke kroz: prodaju svih kreditnih proizvoda fizičkih lica, izvršavanje gotovinskih i bezgotovinskih operacija, te ostale aktivnosti u agenciji za klijente fizička i pravna lica uz osiguranje visokog nivoa kvalitete usluge, osigurati prodaju i usluge klijentima s ličnim bankarskim potrebama s posebnim osvrtom na segmentiranu kategoriju klijenata, kako bi se osigurala dobit i ostvarili poslovni i finansijski ciljevi.

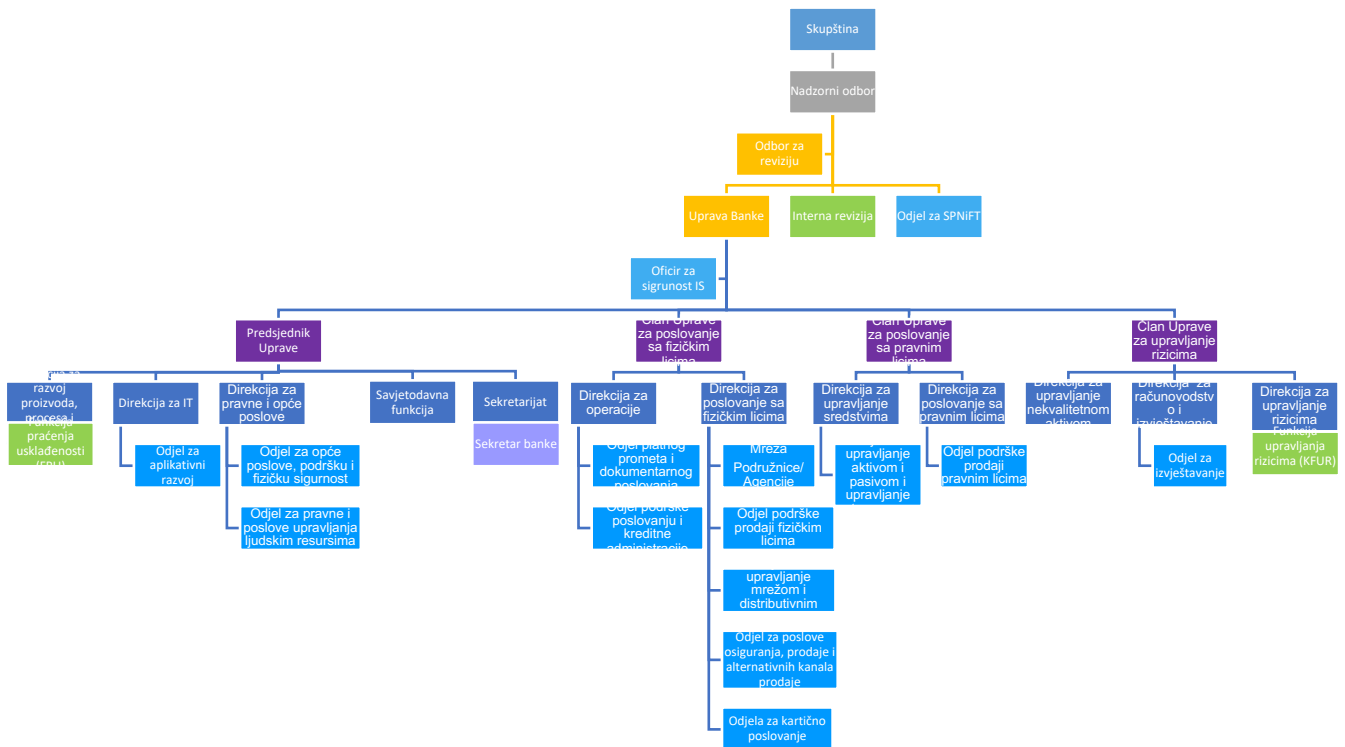
Kontrolne funkcije - Banka ima uspostavljene sljedeće kontrolne funkcije:

1. upravljanja rizicima,
2. praćenja usklađenosti i
3. interne revizije.

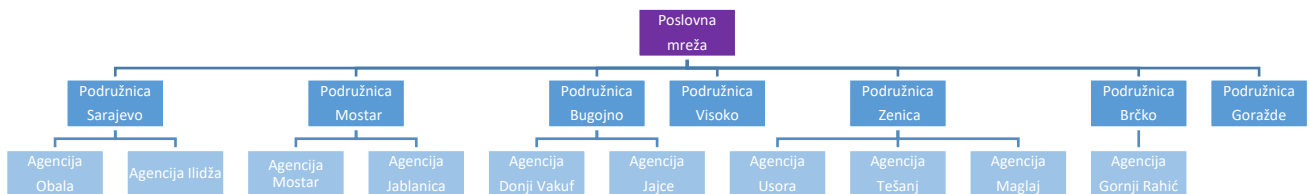
Iste su nezavisne i funkcionalno odvojene od organizacionih dijelova Banke u kojima se odvijaju poslovni procesi kojima se rizik preuzima, njihov je zadatak da takve poslovne procese prate, kontrolišu i ocjenjuju.

Savjetodavna funkcija- Savjetnici predsjednika Uprave - oblik/vrsta organizacijske jedinice u sklopu organizacijske strukture Banke oformljen iz strateških i/ili operativnih iz razloga organizovanja i obavljanja aktivnosti određenog poslovnog segmenta kao samostalan organizacijski dio na B1 nivou.

Grafikon 1. Organizaciona šema Banke

Grafikon 2. Šema poslovne mreže Banke

2.3. Uposlenici Banke

Na dan 31.12.2020. godine Banka je imala 177 zaposlenih, od čega je 80 uposlenika u poslovnoj mreži Banke.

3. Vlasnička struktura, članovi nadzornog odbora i uprave banke

3.1. Dioničari koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima

Spisak dioničara Banke koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima Banke:

Tabela 1. Pregled dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima

Vlasnička struktura			
Red.br	Ime i prezime / naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redosljed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične dionice	Prioritene dionice
1.	Pobjeda-Rudet d.d. Goražde	12,68%	
2.	Hamid Pršeš	11,07%	
3.	Halil Oković	10,81%	
4.	ASA Finance d.d. Sarajevo	9,38%	
5.	Zijad Deljo	7,64%	
6.	Hasan Dozo	6,34%	
7.	OKAC d.o.o. Goražde	6,02%	

3.2. Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke

Članovi Nadzornog odbora u 2020.godini su:

Tabela 2. Članovi Nadzornog odbora

Članovi Nadzornog odbora banke		
Red.br	Ime i prezime	Kratka biografija (ili link na mjesto na kojem je objavljena)
1.	Aziz Šunje	Prof. dr. Aziz Šunje rođen je 1956. godine. Završio je Ekonomski fakultet u Sarajevu 1979. godine, na kojem je magistrirao 1958. godine, a zatim i doktorirao 1989. godine. Poznavalac je raznih polja u oblasti biznisa i jedan od najistaknutijih konsultanata u Bosni i Hercegovini u oblasti korporativnog upravljanja, poslovnog planiranja, strateškog menadžmenta i menadžmenta ljudskih resursa. Dugogodišnje radno iskustvo započinje 1980. godine kao Asistent na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu, na kojem i danas radi kao Redovni profesor na katedri za Menadžment i organizaciju. U periodu od 1994. do 1995. bio je gostujući profesor na Loyola Marymounth University, a kao dobitnik Fulbright stipendije, u periodu od 1998. do 1999. bio je gostujući profesor i istraživač na Michigan State University. Član je Menadžment akademije i GEM Nacionalnog tima, te učesnik u velikom broju domaćih i internacionalnih projekata. Autor i koautor je mnogobrojnih knjiga i članaka.
2.	Ademir Abdić	Doc. dr. Ademir Abdić rođen je 1982. godine. Završio je Ekonomski fakultet u Sarajevu 2005., na kojem je magistrirao 2013., a zatim i doktorirao 2018. godine. Radno iskustvo

		započinje 2006. godine kao asistent na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu, na kojem i danas radi kao docent na Katedri za kvantitativnu ekonomiju. Učesnik je mnogobrojnih projekata te autor i koautor brojnih naučnih članaka i dva univerzitetska udžbenika.
3.	Mehmet Siner	<p>Mehmet Siner rođen je 1977.godine. Magistrirao je na Univerzitetu „Dokuz Eylül” u Izmiru, na Odsjek za ekonomiju. Ima licencu javnog računovođe i finansijskog savjetnika, licencu za korporativno upravljanje i licencu za kreditni rejting.</p> <p>Svoju profesionalnu karijeru započeo je nakon diplomiranja na univerzitetu. U periodu od 2003. do 2006. godine obavljao je poslove računovođe u različitim kompanijama iz privatnog sektora. Od 2006.godine radi na funkciji finansijskog direktora u kompaniji Kıriloğlu Kimya San. ve Tic. A.Ş. sa sjedištem u Turskoj.</p>
4.	Almir Badnjević	<p>Prof. Doc. dr. Almir Badnjević završio je Elektrotehnički fakultet u Sarajevu 2008. godine, a potom i Master studij 2010. godine. Doktorirao je na Fakultetu elektrotehnike i računarstva Zagreb (FER), Sveučilišta u Zagrebu 2015. godine.</p> <p>Profesionalnu karijeru započinje 2010. godine u firmi New Tehnology doo Sarajevo, kao Menadžer tehničkog odjela i menadžer kvalitete laboratorija. Od 2013. do 2014. godine radio je firmi Micom BH doo kao savjetnik za biomedicinski inženjering i mjerenja u medicini. Od 2014. godine imenovan je za direktora firme Verlab doo Sarajevo, a ujedno je osnivač i predsjednik Društva za medicinski i biološki inženjering u BiH, punopravni predstavnik BiH u IFMBE i EAMBES. Od 2021. godine imenovan je za IEEE EMBS Istaknutog predavača (Distinguished lecturer).</p> <p>U akademskoj karijeri, od 2015. godine počinje raditi kao docent i šef odsjeka za Genetiku i bioinženjering na Fakultetu za inženjering i prirodne nauke, Međunarodnog Burch Univerziteta. U zvanje docenta imenovan je i na Univerzitetu u Bihaću iz oblasti automatike i elektronike, te kao stručnjak iz prakse na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta u Sarajevu i Univerzitetu u Warwicku (Velika Britanija). Od 2018. godine imenovan je za vanrednog profesora u oblastima opće elektronike i bioinženjeringa, a 2019. godine na Farmaceutskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu biva izabran u zvanje docenta iz oblasti farmaceutska informatika.</p> <p>Autor ili koautor je preko 80 poglavlja knjiga, knjiga, časopisa u žurnalima, te članaka sa međunarodnih konferencija. Dobitnik je mnogobrojnih priznanja i nagrada, te član akademskih i profesionalnih udruženja i organizacija.</p>
5.	Zdravko Rajić	Zdravko Rajić rođen je 1956. godine. Završio je Pravni fakultet u Mostaru 1979. godine, a pravosudni ispit položio 1984. godine u Sarajevu.

	<p>Profesionalnu karijeru započinje po završetku fakulteta u firmi Apro-Hercegovina Mostar, kao samostalni referent za pravna pitanja. Također je radio u firmama Hepok Komerc Mostar i Distributivni centar Mostar. Od 1984. godine obavljao je javnotužiteljske poslove u Općinskom tužiteljstvu Mostar u svojstvu zamjenika javnog tužitelja, te javnog tužitelja u periodu od 1993. do 2003. godine.</p> <p>U periodu od 2008. do 2016. godine bio je član Visokog službenog i tužiteljskog Vijeća BiH, te predsjednik Upravnog vijeća Lutrije BiH, kao i predsjednik Upravnog odbora Kliničke bolnice Mostar.</p> <p>Od 2003. radi kao odvjetnik u Odvjetničkom uredu Zdravko Rajić. Autor i koautor knjiga iz kaznenog prava.</p>
--	---

Članovi Uprave Banke su imenovani u sastavu:

Tabela 3. Članovi Uprave Banke

Članovi Uprave banke		
Red.br	Ime i prezime	Kratka biografija (ili link na mjesto na kojem je objavljena)
1.	Hamid Pršeš	<p>Hamid Pršeš rođen je 1963. godine. Ekonomski fakultet završio je u Sarajevu 1987. godine. Dugogodišnje radno iskustvo započinje po završetku fakulteta u firmi UNIS J.P. Azot Goražde, gdje je u periodu od 1988. do 1991. godine obavljao funkciju direktora Sektora za društveni standard, a potom i direktora Sektora finansija.</p> <p>BOR banci se pridružuje 1999. godine, u kojoj je 2003. imenovan za direktora.</p> <p>Od 2016. godine imenovan je za Predsjednika Uprave Privredne banke Sarajevo d.d. Sarajevo u čijoj nadležnosti je: Direkcija za pravne i opće poslove, Direkcija za IT, Direkcija za razvoj proizvoda, procesa i usklađenost, Sekretarijat i Savjetodavna funkcija.</p>
2.	Bedina Jusičić Musa	<p>Bedina Jusičić – Musa rođena je 1971. godine. Ekonomski fakultet u Rijeci završila je 1994. godine.</p> <p>Profesionalnu karijeru započinje 1996. godine u sektoru bankarstva, u Promdei banci Sarajevo, kao referent za devizno knjigovodstvo u Sektoru računovodstva. Od 1996. godine pridružuje se BOR banci kao saradnik u Kreditnom sektoru. Od 1999. do 2006. godine obavljala je funkciju direktora Sektora sredstava, nakon čega je imenovana za izvršnog direktora Sektora plasmana. U periodu od 2011. do 2016. godine obavljala je funkciju izvršnog direktora Sektora upravljanja rizicima.</p> <p>Od 2016. godine imenovana je za člana Uprave Privredne banke Sarajevo d.d. Sarajevo, u čijoj nadležnosti je: Direkcija za upravljanje rizicima, Direkcija za upravljanje nekvalitetnom aktivom i Direkcija za računovodstvo i izvještavanje.</p>
3.	Edin Kreštalica	<p>Edin Kreštalica rođen je 1976. godine. Ekonomski fakultet u Sarajevu završio je 2003.</p>

		<p>godine. Na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu u saradnji sa Ekonomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu stekao zvanje magistra menadžmenta, smjer korporativno upravljanje.</p> <p>BOR banci se pridružuje 2003. godine kao saradnik u Sektoru plasmana. Od 2006. do kraja 2015. obavljao je funkciju direktora Sektora prodaje, rukovodioca Odjela poslova sa pravnim licima, Odjela kreditne analize i Odjela komisionih plasmana. U periodu od 2015. do 2016. godine obavljao je funkciju izvršnog direktora za oblast prodaje.</p> <p>Od 2016. godine imenovan je za izvršnog direktora Privredne banke Sarajevo dd Sarajevo. Nadležan je za Direkciju za poslovanje sa pravnim licima i Direkciju za upravljanje sredstvima.</p>
4	Kemal Džabija	<p>Kemal Džabija rođen je 1981. godine. Završio je Ekonomski fakultet u Sarajevu.</p> <p>Profesionalnu karijeru u sektoru bankarstva započinje 01.01.2006. godine u Raiffeisen banci BiH gdje do 2013. godine obavlja različite funkcije (saradnik u finansijama, Direktor Filijale, Menadžer za prodaju). Početkom 2013 godine je radio u Sparkasse banci na poziciji voditelja tima za upravljanje mobilnim prodajnim snagama. U periodu od 2013. do 2016. bio je zaposlen u Sberbank dd BiH na poziciji Direktora regije Sarajevo.</p> <p>Od 2016. godine imenovan je za savjetnika direktora BOR banke dd Sarajevo, a zatim i izvršnog direktora Privredne banke dd Sarajevo u čijoj nadležnosti je Direkcija za poslovanje sa fizičkim licima i Direkcija za operacije.</p>

Broj direktorskih funkcija članova Nadzornog odbora i Uprave Banke:

Tabela 4. Broj direktorskih funkcija članova Nadzornog odbora i Uprave Banke

Red.br	Ime i prezime člana nadzornog odbora ili uprave banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija apsolutno	Broj neizvršnih direktorskih funkcija apsolutno	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
1.	Aziz Šunje	1	-	-	-	-
2.	Ademir Abdić	-	-	-	-	-
3.	Mehmet Siner	1	1	-	-	-
4.	Almir Badnjević	1	-	-	-	7
5.	Zdravko Rajić	-	1	-	-	-
6.	Hamid Pršeš	-	-	-	-	-
7.	Bedina Jusičić Musa	-	-	-	-	-
8.	Edin Kreštalica	-	-	-	-	-
9.	Kemal Džabija	-	-	-	-	-

3.3. Politike za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke

Uslovi za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora su propisani Politikom sa procedurom za procjenu članova Nadzornog odbora koju je usvojila Skupština dioničara, a za procjenu članova Uprave su propisani Politikom za procjenu članova Uprave i nosioca ključnih funkcija sa procedurom za procjenu, koju je usvojio Nadzorni odbor.

Članovi organa Banke moraju da imaju:

- Dobar ugled. Smatra se da član Nadzornog odbora i član Uprave ima dobar ugled ukoliko ne postoji dokaz o suprotnom, te ukoliko nema razloga za osnovanu sumnju u njegov ugled. Smatra se da član Nadzornog odbora i član Uprave nema dobar ugled ukoliko njegovo lično ili poslovno ponašanje izaziva značajnu sumnju u njegovu sposobnost da osigura adekvatno, efikasno i oprezno upravljanje Bankom.
- odgovarajuće teorijsko i praktično iskustvo neophodno za obavljanje funkcije član Nadzornog odbora i član Uprave. Prilikom procjene iskustva član Nadzornog odbora i član Uprave Odbor za procjenu procjenjuje teorijsko iskustvo stečeno obrazovanjem i stručnim osposobljavanjem i praktično iskustvo stečeno obavljanjem prethodnih poslova. Pored navedenog, Odbor uzima u obzir vještine i stručna znanja stečena i pokazana tokom obavljanja profesionalnih dužnosti član Nadzornog odbora i član Uprave.
- Teorijsko iskustvo. Odgovarajućim stručnim znanjem neophodnim za obavljanje dužnosti član Nadzornog odbora i član Uprave smatra se da se najmanje završen diplomski studij iz relevantnog područja (ekonomija i druga srodna područja (finansije, menadžment i slično), pravo i uprava, elektrotehnika, informatika i druge srodne oblasti u domenu opšteg poslovanja Banke) u skladu sa propisima kojima se uređuje sistem visokog obrazovanja.
- Praktično iskustvo. Odgovarajuće praktično iskustvo neophodno za člana Nadzornog odbora Banke podrazumijeva najmanje tri godine iskustva na rukovodnim poslovima u radu u banci, mikrokreditnoj fondaciji, revizorskoj kudi, fakultetu, osiguravajudem društvu, drugoj srodnoj finansijskoj instituciji, velikom privrednom društvu koje obavlja poslove u privredi ili obrazovnim institucijama. Odgovarajuće praktično iskustvo neophodno za člana Uprave, iskustvo na rukovodnim funkcijama, a koje je stečeno tokom dovoljno

dugog perioda na rukovodnim poslovima, a najmanje tri godine kontinuiranog iskustva u bankama, a najmanje pet godina kontinuiranog iskustva na drugim poslovima u posljednjih osam godina.

Postupak procjene:

- Banka nema posebno imenovan Odbor za imenovanje, tako da funkciji Odbora za imenovanje i procjenu za članove Uprave vrši Nadzorni odbor. Sekretar pruža neophodnu podršku, koordinira i neposredno saraduje sa Nadzornim odborom po pitanju procjene predsjednika/članova Uprave Banke. Nadzorni odbor, po potrebi, u svom radu može saradivati i s drugim organizacijskim jedinicama Banke, u svrhu prikupljanja svih potrebnih podataka za procjenu.

Osnovni zadaci Nadzornog odbora su da:

- provodi postupak inicijalne procjene po osnovu propisane dokumentacije,
- provodi postupak redovne godišnje i vanredne procjene primjerenosti.

Na osnovu provedenog postupka Nadzorni odbor utvrđuje rezultate procjene u formi Zaključka. Rezultat procjene mora imati jasan rezultat procjene i to „može biti kandidat“ ili „ne može biti kandidat“. Procjena pored zaključka mora imati obrazloženje provedenog postupka i evidenciju dokumentacije na bazi koje je Nadzorni odbor izvršio procjenu.

- Banka je dužna izvršiti procjenu primjerenosti kandidata predloženih za članove Nadzornog odbora, kao i već imenovanog predsjednika i/ili člana Nadzornog odbora:
 - prije imenovanja kandidata za članove Nadzornog odbora Banke i podnošenja zahtjeva Agenciji za izdavanje prethodne saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje člana/ova Nadzornog odbora (inicijalna procjena),
 - godišnje, kao redovnu godišnju procjenu već izabranih, odnosno imenovanih članova Nadzornog odbora, s ciljem utvrđivanja njihove stalne primjerenosti za obavljanje funkcije na koju su imenovani pri čemu treba voditi računa o primjerenosti Nadzornog odbora u cjelini (redovna procjena),
 - vanredno, kada nastupe okolnosti za provjeru primjerenosti, odnosno u slučaju opravdane sumnje da član, tokom mandata, ne ispunjava kriterije iz ove Politike (vanredna procjena primjerenosti).
- Prilikom procjene pojedinih članova Nadzornog odbora, Banka vrši procjenu Nadzornog odbora kao cjeline, a određeni nedostaci u ukupnoj procjeni ne znače da pojedini član ne ispunjava neke ili sve uslove. Predsjednik i članovi Nadzornog odbora, odnosno kandidat za funkciju člana Nadzornog odbora dužan je redovno godišnje obavještavati Banku o svim promjenama koje utiču na njegovu primjerenost za obavljanje funkcije, a u slučaju bitne promjene odmah po njenom nastanku.

3.4. Članovi Odbora za reviziju

Odbor za reviziju (koji obavlja funkciju i Odbora za rizike) je imenovan od strane Nadzornog odbora u sljedećem sastavu:

Tabela 5. Članovi Odbora za reviziju

Članovi Odbora za reviziju		
Red.br	Ime i prezime	Kratka biografija (ili link na mjesto na kojem je objavljena)
1.	Muhamed Hubanić	Muhamed Hubanić rođen je 1979. godine. Diplomirao je na Pravnom fakultetu u Sarajevu. Radnu karijeru započeo je u firmi Pobjeda -Rudet dd Goražde 2008. godine, a 2015. godine imenovan je za direktora navedene firme.
2.	Hasan Đozo	Hasan Đozo rođen je 1951. godine. Diplomirao je na mašinskom fakultetu u Sarajevu 1975. godine.

		<p>Od 1976. godine u firmi Pobjeda Goražde obavljao je funkcije upravnika proizvodnje, direktora OURA, šefa komercijale, izvršnog direktora za marketing, te kao Izvršnog direktora u periodu od 2000. do 2003. godine. Od 2003. do 2016. godine obavljao je funkciju direktora marketinga u firmi Pobjeda Rudet, a zatim i funkciju direktora navedene firme u periodu od 2007. do 2016. godine.</p>
3.	Dragan Prusina	<p>Dragan Prusina rođen je 1964. godine. Diplomirao je na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru, magistrirao i doktorirao u Banja Luci. Posjeduje certifikat za ovlaštenog revizora.</p> <p>Dugogodišnje radno iskustvo započeo je 1989. godine u firmi TP Brotnjopromet kao šef finansija, a zatim kao direktor iste firme. U periodu od 1992. do 2006. godine radio je u firmama JP PTT Herceg-Bosne kao ekspert za ekonomiku pri Sektoru investicija, Općini Čitluk kao Predstojnik Odjela finansija i zamjenik načelnika, Zamjenik ministra industrije i rudarstva u Hercegovačko-neretvanskoj županiji, te kao zamjenik generalnog direktora Porezne Uprave FBiH, savjetnik ministra za fiskalni sustav u Ministarstvu finansija FBiH.</p> <p>Trenutno obnaša funkciju direktora JP NIO Službeni list BiH</p>
4	Midhat Oković	<p>Midhat Oković rođen je 1989. godine. Diplomirao je 2018. godine na Univerzitetu Union-Nikola Tesla u Beogradu, na kojem je završio i master studij 2019. godine.</p> <p>Od 2011. godine zaposlen je u firmi Okac doo Goražde na poziciji zamjenik direktora, te kao direktor u firmi Goraždeputevi dd od 2015. godine.</p>
5	Rehad Deljo	<p>Rehad Deljo rođen je 1957. godine. Završio je Mašinski fakultet u Sarajevu. Početkom agresije pridružuje se Armiji BiH, u kojoj ostaje sve do kraja 1995.</p> <p>Posjeduje dodatna znanja iz oblasti upravljanja sistemima, biznisa i organizacije, kao i ovladavanja društvenim sistemima. Obnašao je funkciju predsjednik skupštine Obrtničke komore BPK, kao i više udruženja na području BPK. Trenutno obnaša funkciju Predsjednika saveza pčelara F BiH. Osnivač je, vlasnik i direktor zadruge Medina Goražde.</p>

3.5. Članovi ostalih odbora i učestalost zasjedanja

Obzirom na veličinu Banke i internu organizaciju, vrstu obim i složenost poslova i Nadzorni odbor samostalno izvršava zadatke Odbora za naknade i Odbor za imenovanja.

Odboru za revizijom odlukom Nadzornog odbora dodjeljeni su zadaci Odbora za rizike i to:

- da pruža stručnu pomoć i daje savjete Nadzornom odboru i Upravi banke u nadziranju, odnosno provođenju strategije preuzimanja rizika, pri čemu nadzorni odbor i uprava banke, u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima, zadržavaju sveukupnu odgovornost za rizikom;
- da preispituje usklađenost cijena proizvoda, odnosno usluga banke koje nude klijentima sa poslovnim modelom banke i Strategijom, a u slučajevima da utvrde da date cijene ne odražavaju rizike na odgovarajući način u skladu sa poslovnim modelom i strategijom preuzimanja rizika, predlažu plan za poboljšanjem;
- ne dovodeći u pitanje zadatke odbora za naknade, Odbor za rizike ispituje uzimajući li poticaji predviđeni politikom naknada u obzir rizik, kapital, likvidnost i vjerojatnost te vremenski raspored zarada, kako bi pomogao uspostavljanju dobrih politika i praksi naknada konzistentnih sa preuzetim rizicima banke.

Odbor za reviziju obavlja funkciju Odbora za rizike.

Odbor za rizike je u skladu sa članom 61. Zakona o bankama dužan izvještavati Nadzorni odbor o provođenju strategije za preuzimanje i upravljanje rizicima, adekvatnosti i načinu provođenja usvojenih politika i procedura za upravljanje rizicima, kao i o adekvatnosti i pouzdanosti cjelokupnog sistema za upravljanje rizicima, pomagati i nadzirati provođenje usvojenih strategija, te savjetovati Nadzorni odbor o ukupnoj trenutnoj i budućoj sklonosti preuzimanja rizika, ne dovodeći pri tom u pitanje odgovornost Nadzornog odbora i Uprave u cjelokupnom upravljanju rizicima i nadziranju banke.

Sjednice Nadzornog odbora i Odbora za reviziju održavaju se minimalno kvartalno.

3.6. Funkcija Interne revizije

Rad Interne revizije Banke je usklađen sa Zakonom o bankama („Službene novine Federacije BiH”, broj 27/17), Odlukom o kontrolnim funkcijama banke („Službene novine Federacije BiH”, broj 81/17), te Programom sa procedurama rada Interne revizije Banke (02-NO-319/18 od 11.12.2018. godine), koji sadrži i dodatke Programu: Prioritizacija oblasti Interne revizije i Strateški plan Interne revizije za 2018.-2020. godinu.

Program rada Interne revizije Banke služi kao osnova za rad kontrolne funkcije Interne revizije i pripremu strateškog (trogodišnjeg) i godišnjeg operativnog plana rada.

Nadzorni odbor uspostavlja funkciju nezavisne interne revizije u Banci i osigurava uslove za provođenje ovog Programa. Programom se utvrđuju minimalni standardi Interne revizije koju je Banka dužna da obezbijedi, kontinuirano provodi i održava.

U okviru poslova Interne revizije obuhvaćeno je obavljanje sljedećih poslova:

- ocjena sistema za upravljanje rizicima u banci i ključnih rizika u cilju identifikovanja, mjerenja, praćenja, procjene, kontrole, izvještavanja i poduzimanja odgovarajućih mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika u banci,
- adekvatnost i pouzdanost funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti, kao i uspostavljanje sistema internih kontrola u svim područjima poslovanja Banke,
- ocjenu sistema izvještavanja nadležnih organa Banke i rukovodstva,
- ocjenu tačnosti i pouzdanosti finansijskih izvještaja banke i sistema računovodstvenih evidencija,
- adekvatnost upravljanja imovinom Banke,
- primjena politike naknada u Banci,
- usklađenost novih proizvoda i postupaka sa važećim propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, kao i njihov uticaj na izloženost rizicima,
- ocjenu adekvatnosti informacionog sistema Banke (eksternalizirana aktivnost),
- strategije i postupak za internu procjenu adekvatnosti kapitala i internu procjenu adekvatnosti likvidnosti,
- sistema prikupljanja i tačnost informacija koje se javno objavljuju u skladu sa Zakonom o bankama,
- slabosti u poslovanju banke i njenih uposlenika, kao i slučajeva neizvršenja obaveza i prekoračenja ovlaštenja,
- postupanja Banke po nalozima i preporukama Agencije i društva za reviziju.

Internu reviziju imenuje Nadzorni odbor Banke, koji određuje visinu plate i druge uslove koji treba da osiguraju najviše standarde u realizaciji odgovornosti internog revizora. Interna revizija treba da obuhvati praćenje i pregled svih područja poslovanja Banke koja nose rizik, a prioritet u praćenju i pregledu od strane internog revizora će biti poslovne transakcije sa većim stepenom rizika, prema izvršenoj klasifikaciji, što je detaljno razrađeno u godišnjem Planu rada Interne revizije.

Nakon obavljenih testova i izvedenih zaključaka Interna revizija sačinjava izvještaj u pisanom obliku, koji se prije dostavljanja Odboru za reviziju, razmatra sa rukovodstvom dijela Banke koji je bio predmet revizije, odnosno sa Upravom Banke.

Zaključci Interne revizije su formalizovani u pisanim izvještajima koji sadrže i prijedloge za neophodne korektivne aktivnosti. Izvještaji Interne revizije su pravovremeni, jasni, sažeti i dostavljaju se Odboru za reviziju, a informiše se Uprava Banke. Odbor za reviziju u skladu sa svojom procjenom i odlukom najmanje kvartalno informiše Nadzorni odbor o nalazu Interne revizije.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Banke broj 02-NO-173/20 od 28.10.2020. godine i Odlukom o imenovanju kontrolne funkcije interne revizije broj 02-NO-26/18 od 12.02.2018.godine, definisano je da funkciju interne revizije čine Glavni Interni revizor (imenovana Šefika Kreso) i Zamjenik Glavnog Internog revizora (imenovana Vahida Karadža). Dakle, za vršenje funkcije Interne revizije u Banci predviđena su dva radna mjesta.

3.7. Eksterna revizija

Reviziju finansijskih izvještaja Privredne banke Sarajevo d.d. Sarajevo za 2020. godinu, izvršila je revizorska kuća RSM BH d.o.o. Sarajevo.

4. Politika naknada

Politika naknada utvrđena i determinisana je Pravilnikom o platama i naknadama zaposlenika sa procedurom za proces upravljanja radnim učinkom br. 02-NO-60/20 od 28.02.2020. godine koju je usvojio Nadzorni odbor Banke na 11. sjednici održanoj 28.02.2020. godine. U okviru razmatranja i usvajanja predmetnog internog akta Nadzorni odbor je u funkciji Odbora za naknade razmatrao politiku naknada Banke

Predmetnim aktom uređene su grupe složenosti poslova, vrednovanje poslova po radnim mjestima, način obračuna plata, dodaci na plate, naknade plata, naknade iz osnova materijalnih prava radnika, kao i druge isplate u vezi s radom koje nemaju karakter plate.

Nadzorni odbor odgovoran je za usvajanje Pravilnika o platama i naknadama zaposlenika sa procedurom za proces upravljanja radnim učinkom i nadziranje njegove implementacije.

Uprava Banke također kontroliše provođenje i implementaciju Pravilnika o platama i naknadama zaposlenika sa procedurom za proces upravljanja radnim učinkom.

Odlukom o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci Agencije za bankarstvo FBiH i Pravilnikom o platama i naknadama zaposlenika sa procedurom za proces upravljanja radnim učinkom br. 02-NO-60/20 od 28.02.2020. godine definisane su nadležnosti i odgovornosti Uprave Banke i Nadzornog odbora.

U skladu sa poslovnom strategijom Banke, ciljevima te strategijom preuzimanja rizika, a u cilju efikasnog upravljanja rizicima, Banka u sistemu naknada definiše postojanje fiksne plate koja obuhvata i dodatke obračunate u skladu sa zakonskim propisima po osnovu radnog odnosa i varijabilne plate koja zavisi od uspješnosti zaposlenika, poslovne jedinice i Banke, a zasnovana je na unaprijed definisanim i mjerljivim kriterijima.

Određivanje naknada ključnim kategorijama zaposlenika temelji se na sistematizovanoj vrsti posla koju obavljaju ključni zaposlenici Banke, složenosti posla, njihovom iskustvu, obrazovanju, stručnoj osposobljenosti i doprinosu u razvoju Banke u cjelini.

Varijabilna plata, ukoliko se isplaćuje utvrđuje se pojedinačnom odlukom Nadzornog odbora, a na prijedlog Uprave Banke a shodno Odluci o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci, donesene od Agencije za bankarstvo FBiH.

Krajnji cilj odredbi vezanih za isplatu varijabilnog dijela plate jeste definisanje principa i pravila za utvrđivanje, praćenje i kontrolu sistema i prakse naknada zaposlenika Banke.

Cilj odredbi vezanih za varijabilne plate zaposlenika jeste da osigura da:

- omjer između fiksne i varijabilne plate bude pravilno izbalansiran;
- iznos varijabilne plate koja se dodjeljuje određenom zaposleniku utvrdi prema pojedinačnim rezultatima, rezultatima organizacione jedinice kojoj pripada zaposlenik kao i rezultatima Banke u cjelini;
- se varijabilna plata zasniva kako na finansijskim tako i na nefinansijskim kriterijima za ocjenu rezultata (omjer kvantitativnih u odnosu na kvalitativne ciljeve će se definisati pojedinačno u ovisnosti od pozicije koja je predmet ocjenjivanja).

Način upravljanja radnim učinkom, metode bodovanja i ocjenjivanja kao ključni preduslov za ostvarenje prava na varijabilnu naknadu, te definisanje minimalnih pragova za sve kategorije zaposlenika za koje Banka odluči da ulaze u sistem varijabilnog nagrađivanja, se utvrđuje Procedurom za upravljanje radnim učinkom koja je sastavni dio Pravilnika.

Naknade zaposlenika koji ne spadaju u zaposlenike iz grupe članova Uprave Banke i zaposlenih u kontrolnim funkcijama Uprava Banke može, u skladu sa odlukom Nadzornog odbora, odrediti na grupnoj osnovi.

U toku 2020. godine Banka nije implementirala sistem varijabilnog nagrađivanja te stoga nije vršila isplate varijabilnih naknada svojim uposlenicima.

Tabela 6. Pregled naknada po poslovnim područjima

Poslovno područje	Broj zaposlenih	Bruto naknada
Upravljanje sredstvima	6	156
Poslovanje sa stanovništvom	86	1.809
Poslovanje sa pravnim licima	7	259
Uprava i kontrolne funkcije	10	1.065
Ostali	68	2.109
Ukupno	177	5.398

Tabela 7. Naknade po kategorijama zaposlenika

Poslovno područje	Broj zaposlenih	Bruto naknada
Nadzorni odbor	5	62
Uprava banke	4	719
Kontrolne funkcije	6	344
Ostali	26	1.080
Ukupno	41	2.205

Kod jednog uposlenika Banke su isplaćene naknade u toku 2020. godine veće od 100 hiljada KM.

5. Strategija, ciljevi i politike za upravljanje rizicima

Sistem upravljanja rizicima u Banci uspostavljen je na način da obuhvata sve rizike koje Banka smatra značajnim i kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

5.1. Opis strategija i politika upravljanja rizicima

Osnovni ciljevi upravljanja rizicima su:

- Razvoj aktivnosti u skladu sa poslovnom strategijom Banke,
- Minimiziranje negativnih efekata na kapital i profitabilnost Banke,
- Održavanje adekvatnosti kapitala,
- Održavanje likvidnosti na nivou koji obezbjeđuje novčane tokove za planirane poslovne aktivnosti,
- Izbjegavanje visokog nivoa koncentracija izloženosti riziku, i
- Usklađenost sa zakonskom regulativom.

U svom poslovanju Banka se rukovodi osnovnim načelima upravljanja rizicima:

- **Razdvajanje odgovornosti** - Upravljanje rizicima je odvojeno od aktivnosti preuzimanja rizika.
- **Načelo konzervativnosti** - U slučaju postojanja bilo kakve sumnje o nekom riziku, modelu ili poslovnoj aktivnosti, Banka će primjeniti konzervativan pristup, odnosno rukovoditi se nepovoljnijim scenarijom.

- **Sukob interesa** - Banka će poduzeti sve mjere u cilju izbjegavanja sukoba interesa u okviru njenih poslovnih aktivnosti. Interni sukob interesa se izbjegava kroz adekvatnu organizacionu strukturu, razdvajanje odgovornosti, jednoznačne linije izvještavanja i sistema nagrađivanja.
- **Odgovornost** - U sistem upravljanja rizicima su aktivno uključeni Uprava, Odbor za reviziju/Odbor za rizike i Nadzorni odbor Banke.
- **Implementacija novih proizvoda** - Prije uvođenja novog proizvoda, poslovnog segmenta ili prije ulaska na nove tržišne segmente potrebno je provesti neovisnu analizu svih mogućih rizika.
- **Pravna usklađenost** – Banka kontinuirano osigurava da se njene poslovne aktivnosti odvijaju u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima i internim regulativama.
- **Transparentnost** - Kanalima komunikacije se osigurava razmjena informacija sa svim internim i eksternim zainteresovanim stranama.

Uzimajući u obzir vrstu, obim i složenost aktivnosti Banke na tržištu kojem pripada (FBiH) Banka je utvrdila sljedeće značajne rizike: kreditni rizik, rizik koncentracije, rizik profitabilnosti, valutni rizik, kamatni rizik u bankarskoj knjizi, operativni rizik, rizik eksternalizacije, cyber rizik, pravni rizik, rizik finansiranja likvidnosti, reputacijski rizik, rizik kapitala, rizik ulaganja, strateški rizik i poslovni rizik.

Rizici koji su prepoznati kao rizici kojima bi Banka mogla biti izložena i obavezan su dio sistema upravljanja rizicima, a nisu značajni su upravljački rizik, rizik države, rizik usklađenosti i rizik namirenja.

Shodno materijalnom značaju za identifikovane rizike propisan je set politika i procedura u skladu sa važećom regulativom kojima se detaljnije uređuje upravljanja rizicima te definišu osnovni limiti u odnosu na koje će se analizirati izloženost rizicima. Politike se ažuriraju minimalno jednom godišnje ili po potrebi i češće, a odobravaju ih nadležni organi Banke.

Nadzorni odbor na godišnjoj osnovi usvaja Strategiju upravljanja rizicima usklađenu sa ukupnom poslovnom strategijom i ista je osnov integrisanog procesa upravljanja značajnim rizicima identifikovanim u Banci. Strategijom upravljanja rizicima Banka je definisala sljedeće:

- Ciljevi i osnovni principi preuzimanja i upravljanja rizicima u banci,
- Politika sklonosti preuzimanju rizika (RAS),
- Analiza rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, te
- ICCAP-a i ILAAP-a Banke.

Banka je Politikom sklonosti preuzimanja rizika (RAS) definisala tipove i nivoe rizika koje je Banka spremna prihvatiti u cilju ispunjenja poslovnih ciljeva te interne limite prihvatljivosti rizika, upozoravajuće vrijednosti limita kao i njihove granične vrijednosti koje ukazuju na ozbiljan poremećaj u poslovanju. Internim aktom Analiza rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena Banka je identificirala sve komponente profila rizika, odnosno isti definiše tablicu atributa koji opisuju sva bitna svojstva svih tipova rizika kojima je Banka izložena te njihovu značajnost. Strategija poslovanja Banke definisana je u Srednjoročnom planu poslovanja Banke. Na osnovu Plana poslovanja, Plana upravljanja nekvalitetnom aktivom i Plana kapitala, te analize značajnih rizika, Banka je definisala strateške pokazatelje koji se prate na kvartalnom nivou.

Prikaz istih sa izračunom na 31.12.2020. godine dat je u tabeli u nastavku:

Tabela 8. Strateški pokazatelji

Strateški pokazatelji izloženosti rizicima	31.12.2020.
Kreditni rizik	
Nekvalitetni krediti/Ukupni krediti	14.92%
Nekvalitetni krediti/Ukupni krediti PL	22.29%
Nekvalitetni krediti/Ukupni krediti FL	2.76%
Pokrivenost nekvalitetnih kredita ispravkama vrijednosti	89.70%
Učešće klase "Stanovništvo" u RWA za kreditni rizik	26.20%
Učešće klase "Nekretnine" u RWA za kreditni rizik	42.78%
Rizik likvidnosti	
LCR	192.00%
Rizik profitabilnosti	
ROA	0.83%
Povrat na dionički kapital	12.87%
Rizik kapitala	
Regulatorni kapital	40,469
Stopa adekvatnosti kapitala	14.65%
Finansijska poluga	6.88%

U protekloj 2020. godini poslovni model Banke zasnovan je na tradicionalnom bankarstvu sa kontinuiranim jačanjem retail segmenta, odnosno generisanja kamatnog prihoda koji je i dalje dominantan generator profitabilnosti Banke.

Kroz svoj poslovni model Banka je u 2020. godini ostala prepoznatljiva na tržištu i svoju konkurentnost gradi na stalnom unapređivanju pristupa klijentu i brzini odgovora na klijentove potrebe, ne umanjujući pri tome značaj minimiziranja svih rizika koje poslovni odnos klijent Banka sa sobom nosi.

Obzirom na dinamičnost promjena u poslovnom okruženju, Banka minimalno godišnje preispituje poslovni model u fazi izrade godišnjeg i srednjoročnog plana. Izbor poslovnog modela Banke kojem je prilagođena bilansna struktura ovisi o nizu drugih faktora koji utječu na ukupan rizični profil Banke, a značajnije izmjene poslovnog modela uglavnom su povezane sa visokim ulaganjima u nove tehnologije, dodatna kapitalna jačanja koja onda dovode i do značajnijih izmjena u bilansnim strukturama i glavnim izvorima prihoda Banke.

5.1.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obaveze prema banci. Cilj upravljanja kreditnim rizikom je minimiziranje negativnih efekata kreditnog rizika na finansijski rezultat i kapital Banke, po osnovu bilansih i vanbilansnih stavki.

U ukupnoj rizičnoj aktivni najveće učešće se odnosi na izloženost kreditnom riziku. Zahtjeve u procesu upravljanja kreditnim rizikom Banka osigurava kroz dizajn kreditnog procesa definisanim Politikom sa procedurama upravljanja kreditnim rizikom i setom internih akata koji su obavezujući po važećoj regulativi i koji se svakodnevno primjenjuju u praksi, a kojima se detaljno opisuje način odvijanja kreditnog procesa u Banci.

Kreditni proces minimalno obuhvata:

- Odobravanje izloženost;
- Praćenje rizičnosti izloženosti;

- Analizu izloženosti kreditnom riziku;
- Sistem ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika;
- Postupanje sa nekvalitetnim izloženostima;
- Postupanje sa restrukturiranim izloženostima;
- Raspoređivanje izloženosti u nivoe kreditnog rizika te sadržaj i vođenje kreditnog dosijea.

Procesom od prijema kreditnog zahtjeva do donošenja odluke nosioca ovlasti i realizacije iste, upravlja funkcija ugovaranja putem nadležnih direkcija koje izvršavaju ovu funkciju. Svi regulatorno propisani zahtjevi vezani za ovaj segment kreditnog procesa uključeni su i detaljno opisani u Politici sa procedurama kreditiranja pravnih lica, Politici kreditiranja fizičkih lica i Procedura kreditiranja fizičkih lica. Funkcija podrške kroz Direkciju operacija obavlja i administrira proces naplate kreditnih potraživanja. Za uspostavu poslovnog odnosa nadležne su Direkcija za poslovanje sa pravnim licima, Direkcija za poslovanje sa fizičkim licima uključujući Poslovnu mrežu.

Za praćenje i postupanje sa nekvalitetnim izloženostima nadležna je Direkcija za upravljanje nekvalitetnom aktivom, a isto je regulisano Procedurama restrukture i naplate potraživanja nekvalitetne aktive.

Analiza izloženosti kreditnom riziku podrazumijeva kontinuiranu analizu strukture, kvaliteta i trendova kreditnog portfolija, te analizu koncentracija prisutnih u kreditnom portfoliju, koja se vrši u okviru Direkcije za upravljanje rizicima. Upravljanje kreditnim rizikom je u nadležnosti Direkcije za upravljanje rizicima i vrši se kroz praćenje i kontrolu zakonski i interno definisanih limita koji su detaljno definisani Politikom sa procedurama upravljanja kreditnim rizikom, Politikom sa procedurama upravljanja koncentracijama kreditnog rizika i Politikom poslovanja sa zaposlenicima i licima u posebnom odnosu sa Bankom.

5.1.2. Koncentracijski rizik

Koncentracijski rizik je svaka pojedinačna, direktna ili indirektna izloženost prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica ili skup izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika koji može dovesti do takvih gubitaka koji bi mogli ugroziti nastavak poslovanja Banke ili materijalno značajne promjene njenog rizičnog profila.

Upravljanje koncentracijskim rizikom definisano je:

- Politikom sa procedurama upravljanja kreditnim rizikom kojom se definišu segmenti kreditnog procesa nužni u procesu upravljanja kreditnim rizikom, sa akcentom na praćenje rizične izloženosti, analizu izloženosti kreditnom riziku te raspoređivanje u nivoe kreditnog rizika,
- Politikom sa procedurama poslovanja sa zaposlenicima i licima u posebnom odnosu sa bankom kojom se definišu minimalni standardi poslovanja sa zaposlenicima i licima u posebnom odnosu sa Bankom, nadležnosti za identifikaciju, praćenje izloženosti, kontrolu povezanosti i izvještavanje i
- Politikom sa procedurama upravljanja koncentracijama kreditnog rizika kojom se propisuju minimalni standardi u upravljanju koncentracijama kreditnog rizika, a uključuju definisanje izloženosti, izračun vrijednosti izloženosti, definisanje velike izloženosti, nadležnosti za identifikaciju i evidenciju povezanosti, kontrolu i izvještavanje.

Identifikacija i evidencija povezanih lica je u nadležnosti Direkcija za poslovanje sa pravnim/fizičkim licima, Direkcije za upravljanje nekvalitetnom aktivom, podružnica/agencija. Identifikacija se vrši prilikom prvog uspostavljanja poslovnog odnosa sa klijentom, zatim tokom analize kreditnog zahtjeva te tokom redovnog monitoringa poslovanja klijenta. Navedene organizacione jedinice kao jedinice koje ugovaraju transakcije i preuzimaju rizik, nadležne su za ugovaranje poslova u skladu sa definisanim limitima koncentracije rizika. Kontinuirano se vrše provjere evidencije grupa povezanih lica s ciljem ispravne identifikacije istih, dijelom i od strane Direkcije za upravljanje rizicima kroz analizu uzorka definisanog za kreditni rizik te u okviru

mišljenja na dostavljene kreditne prijedloge. U cilju praćenja izloženosti koncentracijskom riziku, Banka je uspostavila aplikativno rješenje za povezivanje lica u skladu sa odredbama Zakona o bankama FBiH, Odluke o velikim izloženostima banke i Odluke o poslovanju banke sa licima u posebnom odnosu sa bankom. Prijava povezanosti vrši se u skladu sa Uputstvom za unos/izmjene grupa međusobno povezanih lica.

Nadležnost za identifikaciju lica u posebnom odnosu sa bankom definisana je internim aktom koji reguliše ovu oblast. Za evidenciju i ažuriranje lica u posebnom odnosu sa Bankom u informacioni sistem nadležan je Sekretar Banke. Organizacione jedinice koje ugovaraju transakcije i preuzimaju rizik prilikom izrade kreditnog prijedloga dužne su utvrditi da li se klijent nalazi na listi lica u posebnom odnosu sa bankom i sa njima povezanim licima. Ukoliko se nalazi neophodno je u izračun koncentracije rizika uključiti izloženost svih članova grupe lica u posebnom odnosu sa bankom i s njima povezanim licima i posmatrati je kao jedinstvenu izloženost u skladu sa definisanim limitima koncentracije rizika. Direkcija za upravljanje rizicima u okviru mišljenja na dostavljene kreditne prijedloge daje poseban osvrt na poštivanje definisanih limita. Na mjesečnom nivou vrši kontrolu liste lica u posebnom odnosu sa bankom i sa njima povezanim licima.

Upravljanje rizikom koncentracije je u nadležnosti Direkcije za upravljanje rizicima i vrši se kroz praćenje:

- limita izloženosti Banke prema jednom korisniku i grupi povezanih lica,
- limita izloženosti Banke prema licima u posebnom odnosu sa bankom i s njima povezanim licima,
- limita izloženosti Banke prema uposlenicima, te
- indeksa sektorske i individualne koncentracije.

Banka je utvrdila interne limite granske koncentracije i to: sektor građevinarstva 15% bruto izloženosti u odnosu na ukupne plasmane i sektor trgovine do 25% bruto izloženosti u odnosu na ukupne plasmane.

5.1.3. Valutni rizik

Valutni rizik je rizik gubitka koji proizilazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijene zlata. Nivo valutnog rizika zavisi od stepena usklađenosti aktive i pasive Banke (stepena usklađenosti valutnih novčanih tokova) i dužine trajanja izloženosti Banke mogućim promjenama deviznih kurseva. U skladu sa svojom poslovnom politikom Banka obavlja sljedeće devizne poslove: prihvatanje i praćenje novčanih depozita u devizama, kupoprodaja deviznih sredstava, obavljanje platnog prometa sa inostranstvom dok se vanbilansne devizne aktivnosti obavljaju putem izdavanja plativih i činidbenih garancija, otvaranja akreditiva i ostalih oblika jemstava.

Program, politike i procedure za upravljanje deviznim rizikom definiše devizne aktivnosti Banke i uspostavu ograničenja deviznog rizika u cilju minimiziranja mogućih gubitaka za Banku. Ograničenja nivoa izloženosti deviznom riziku utvrđuju se u odnosu na visinu priznatog kapitala i prate se u skladu sa Odlukom o upravljanju deviznim rizikom. Osnova za upravljanje i kontrolu FX aktivnosti i FX rizika je praćenje devizne usklađenosti stavki neto aktive i pasive po pojedinačnim valutama u obliku izvještaja o deviznoj poziciji. Valutna usklađenost finansijske neto aktive i finansijske pasive uglavnom se odražava kroz aktivnosti kupoprodaje KM/EUR, KM/ostale i EUR/ostale valute kao i praćenjem dospijea kredita i depozita sa valutnom klauzulom.

Direkcija za upravljanje sredstvima zadužena je za dnevno upravljanje deviznom pozicijom Banke unutar utvrđenih limita na osnovu kretanja kurseva, specifičnosti stavki koje ulaze u izračun pozicije i uz nastojanje da se minimizira rizik gubitka iz osnova obračunskih kursnih razlika. Mjere usklađivanja deviznih pozicija sprovode nadležne Direkcije. Nadležnosti i odgovornosti lica koja donose odluku o obavljanju FX aktivnosti i lica koja su odgovorna za njihovu realizaciju, ugovaranje, izvršavanje i knjigovodstveno evidentiranje su razgraničena. Kod deviznih transakcija

koje se obavljaju za potrebe Banke prilikom kupoprodaje deviza eventualne negativne kursne razlike koje mogu nastati iz kupoprodaje limitirane su na max 1% vrijednosti, za transakcije veće od protuvrijednosti KM 10.000, vodeći računa i o uticaju na obračunske kursne razlike.

O praćenju propisanih i interno definisanih limita za devizni rizik na mjesečnom nivou Direkcija za upravljanje rizicima kroz Izvještaj o upravljanju tržišnim rizikom informiše ALCO odbor i Upravu Banke, a kroz Izvještaj o radu Funkcije upravljanja rizicima na kvartalnom nivou Odbor za reviziju (u ulozi Odbora za rizike) i Nadzorni odbor.

Direkcija za upravljanje sredstvima kvartalno informiše IR, Upravu Banke i dostavlja Nadzornom odboru na razmatranje i usvajanje Izvještaj o korištenju FX (deviznih) ovlaštenja i preuzimanja FX (deviznog) rizika.

5.1.4. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik je mogući nastanak negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu promjene kamatnih stopa. Banka ugovara fiksne kamatne stope za kreditne i depozitne proizvode čime je bazni rizik i rizik krive prinosa sveden na minimum koji proističe iz posebno ugovorenih kamatnih stopa za pojedine kredite i depozite.

Banka je izložena kamatnom riziku:

- ročne neusklađenosti kamatonosne aktive i pasive jer dugoročni plasmani nisu adekvatno podržani dugoročnim depozitima, i
- riziku opcije jer je klijentima ostavljena mogućnost prijevremene otplate kredita, odnosno prijevremenog povlačenja depozita zbog čega dolazi do promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige.

Politike i procedure upravljanja kamatnim rizikom definišu aktivnosti koje obuhvataju propisane i interne minimalne standarde za upravljanje kamatnim rizikom u cilju osiguranja kontrole prirode i visine kamatnog rizika kojem se Banka izlaže. Direkcije u čijoj nadležnosti su aktivnosti prikupljanja depozita i izvora i aktivnosti plasiranja kredita i kupovina vrijednosnih papira, preuzimaju kamatni rizik kroz operativno poslovanje, dok je Direkcija za upravljanje rizicima nosioc funkcije upravljanja rizicima. Upravljanje kamatnim rizikom vrši se kroz identifikaciju bilansnih pozicija Banke osjetljivih na kamatni rizik, identifikaciju izvora i mjerenje kamatnog rizika, kontrolu izloženosti kamatnom riziku, utvrđivanje i praćenje limita rizika kamatne stope, testiranje otpornosti na stres i izvještavanje o izloženosti kamatnom riziku na mjesečnom nivou. Direkcija za upravljanje rizicima nadležna je za mjerenje izloženosti bilansnih pozicija kamatnom riziku kroz GAP analizu koja se temelji na novčanim tokovima u određenom vremenskom periodu do preostalog dospjeća.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi se prati jednostavnim izračunom promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige primjenjujući standardni kamatni šok od 200 b.p. Ekonomska vrijednost bankarske knjige Banke je procjena sadašnje vrijednosti svih očekivanih neto novčanih tokova pozicija bankarske knjige, odnosno očekivanih novčanih tokova imovine umanjениh za novčane tokove obaveza Banke. Također Banka vrši izračun ticaј kamatnog rizika u bankarskoј knjizi na neto kamatni prihod. Za iskazivanje uticaja promjene kamatnih stopa na neto kamatni prihod Banka je definisala jednostavnu internu metodologiju koja koristi analizu kamatnog jaza tj. GAP analizu koja je usklađena sa stres testiranjem kamatnog rizika u sklopu sveobuhvatnog stres testiranja Banke.

Pored propisanih Banka je razvila i interne mehanizme mjerenja izloženosti kamatnom riziku:

- Primjena kamatnih šokova pri promjeni EVB od 225 do 400 b.p. na osnovu kojih se može utvrditi uticaj novih plasmana i depozita na ročnu usklađenost kamatonosne aktive i pasive,
- Izračun prosječnih kamatnih stopa po više segmenata koji omogućava praćenje njihovog uticaja na kamatne prihode i rashode odnosno uticaj realizacije na finansijski rezultat Banke. Prate se na nivou kamatno osjetljivih pozicija i njihove ugovorene ročnosti,

- Praćenje kamatnih prihoda i rashoda – omjer ostvarenih kamatnih prihoda i rashoda po klijentima Banke kvalitetan su pokazatelj koje segmente poslovanja treba unaprijediti ili ograničiti. Razlika ostvarenih kamatnih prihoda i kamatnih rashoda je neto kamatni prihod i predstavlja bazu profitabilnosti Banke iz ključne poslovne aktivnosti, kreditiranja,
- Kamatna marža koja na nivou portfelja pravnih i portfelja fizičkih lica odvojeno osigurava kontinuirano praćenje i upravljanje izvorima i plasmanima iz navedenih segmenata.

Kontrola izloženosti kamatnom riziku je dio sveobuhvatne kontrole nekreditnih rizika, odnosno tržišnih i rizika likvidnosti. Direkcija za upravljanje rizicima i kontrolna funkcija upravljanja rizicima kontinuirano analizira promjene pozicija kamatno osjetljive aktive i pasive i nivo izloženosti kamatnom riziku na osnovu sljedećih informacija: kvantitativnih podataka ostvarenih u posmatranom periodu, ostvarenih regulatornih i internih limita, realizacije mjesečnih, kvartalnih i godišnjih planova, utvrđenih nedostataka i slabosti u sistemu upravljanja kamatnim rizikom, novih proizvoda i/ili grupe proizvoda koje Banka planira ponuditi na tržištu, međuzavisnosti sa ostalim rizicima.

Ograničavanje rizika vrši se i putem uspostavljenih internih limita rizika koje odobrava i periodično (jednom godišnje ili po potrebi) preispituje Uprava Banke. Limiti su definisani u skladu sa veličinom kapitala, zaradama i profitabilnošću Banke i odraz su tolerancije na rizik kamatne stope:

- Promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige primjenom kamatnog šoka od 275.b.p.,
- Kamatna marža za kredite pravnih lica,
- Kamatna marža za kredite fizičkih lica,
- Neto kamatna marža na nivou Banke

Cilj uspostavljanja limita je određivanje minimalnog nivoa kamatnog prihoda odnosno maksimalnog nivoa kamatnog rizika kojem Banka smije biti izložena.

O praćenju propisanih i interno definisanih limita za kamatni rizik na mjesečnom nivou Direkcija za upravljanje rizicima kroz Izvještaj o upravljanju tržišnim rizikom informiše ALCO odbor i Upravu Banke, a kroz Izvještaj o radu Funkcije upravljanja rizicima na kvartalnom nivou Odbor za reviziju (u ulozi Odbora za rizike) i Nadzorni odbor.

5.1.5. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih sistema, procedura i kontrola, slabosti i propusta u izvršavanju poslovnih aktivnosti, nezakonitih radnji i vanjskih događaja, koji Banku mogu izložiti gubitku.

Banka ima uspostavljenu funkciju upravljanja operativnim rizikom u okviru Direkcije za upravljanje rizicima čiji je cilj identifikacija, procjena, upravljanje, nadzor i kontrola operativnog rizika, a rizik preuzimaju svi uposlenici Banke obzirom na činjenicu da je operativni rizik svojstven svim aktivnostima uposlenika, procesima, proizvodima i sistemima Banke. Praćenje gubitaka i identifikovanih događaja na nivou Banke je centralizovano u okviru Direkcije za upravljanje rizicima.

Nadzorni odbor donosi i periodično preispituje Politike i procedure upravljanja operativnim rizikom i odluku o tretmanu visokih i vrlo visokih rizika. Uprava Banke predlaže Politike i procedure upravljanja operativnim rizikom, sprovodi dosljednu primjenu sistema upravljanja operativnim rizikom, unaprjeđuje kulturu ponašanja svih uposlenika u sistemu upravljanja operativnim rizikom.

Direkcija za upravljanje rizicima predlaže i provodi politike i procedure i druge interne akte vezane za upravljanje operativnim rizikom, procjenjuje, mjeri, prati, analizira i kontroliše prijavljene događaje operativnog rizika, priprema izvještaje, provodi obuku zaposlenika, daje mišljenja prilikom uvođenja novih proizvoda, analizira i prati situacije pojačane izloženosti operativnom riziku. Više rukovodstvo predlaže izvjestioce i daje saglasnost na podatke o događajima operativnog rizika i finansijskim gubicima koji se prijavljuju. Izvjestioci vrše prijavu događaja

operativnog rizika uz prethodnu saglasnost nadređenog. Svi uposlenici djeluju u pravcu ograničavanja i spječavanja operativnog rizika na poslovnim procesima koje obavljaju.

Politike i procedure upravljanja operativnim rizikom regulišu način identifikacije, mjerenja, kontrole i praćenja operativnog rizika i način formiranja kapitalnog zahtjeva za operativne rizike s ciljem svođenja operativnih rizika na prihvatljiv nivo, koji je moguće kontrolisati i koji će Banci obezbijediti minimiziranje eventualnih gubitaka. Banka je uspostavila sistem upravljanja operativnim rizikom koji obuhvata:

- Identifikaciju i klasifikaciju događaja odnosno izvora operativnog rizika,
- Definisane značajnog operativnog rizika i donje granice sakupljanja podataka o gubicima zbog operativnog rizika donjeg praga neto gubitka iz osnova operativnog rizika,
- Mjerenje i procjenu izloženosti svim identifikovanim događajima operativnog rizika bez obzira da li rezultat događaja uključuje ili ne efektivne gubitke,
- Mjerenje i procjenu izloženosti identifikovanim operativnim događajima uzimajući u obzir mogućnost, odnosno učestalost ostvarivanja rizika kao i potencijalni efekat za Banku,
- Procjenu nivoa operativnog rizika prilikom uvođenja novih proizvoda i procesa, eksternalizacije i poslovnih promjena koje karakterišu značajni rizici,
- Kontinuiranu kontrolu operativnog rizika koja osigurava njihov nivo prihvatljiv za rizični profil Banke i njegovo svođenje na minimum,
- Formiranje kapitalnog zahtjeva za operativni rizik,
- Jasno definisana ovlaštenja i linije odgovornosti u procesu preuzimanja i upravljanja operativnim rizikom,
- Sistem za redovno izvještavanje Nadzornog odbora i Uprave Banke o funkcioniranju sistema za upravljanje operativnim rizikom,
- Obavezu periodičnog preispitivanja uspostavljenog sistema za upravljanje operativnim rizikom u Banci.

Banka koristi vlastiti aplikativni softver ORIS za prijavljivanje identifikovanih događaja. ORIS je baza podataka čiji je cilj standardizacija evidencije i kontrole podataka što omogućava pravilno upravljanje operativnim rizikom u cjelini. Korisničko uputstvo za unos i prijavljivanje događaja operativnog rizika u navedenoj aplikaciji definiše način korištenja aplikacije, opis dodijeljenih ovlaštenja i odgovornosti korisnika baze i pregled šifarnika koji se koriste.

Identifikacija događaja operativnog rizika vrši se na osnovu uspostavljenog sistema klasifikacije uzroka nastanka događaja iz kojih operativni rizik proističe. Mjerenje i kvantitativna procjena događaja operativnog rizika vrši se na osnovu procjene vjerovatnoće njegovog ponavljanja i nastalog efektivnog gubitka. Gubitak izazvan operativnim rizikom definisan je kao „negativan učinak na dobit Banke zbog nastanka događaja operativnog rizika“. Ponekad se učinak događaja operativnog rizika odražava na bilans uspjeha Banke putem rezervacija prije nego što je slučaj završen. To su najčešće slučajevi sudskih parnica ili složeni slučajevi koji traže dodatno vrijeme za istraživanje ili sanaciju otkrivenih događaja. Potencijalni gubici uzrokovanim nastalim događajima operativnog rizika i koji su prepoznati mogu se evidentirati kao rezervacije. Direktni gubici su mjerljivi novčani efekti koji se jasno mogu alocirati prema događaju operativnog rizika. Banka je utvrdila donji prag materijalne značajnosti neto gubitka koji iznosi 0,01% kapitalnog zahtjeva za operativni rizik.

Banka koristi jednostavni pristup prilikom izračuna kapitalnog zahtjeva za pokriće gubitaka iz osnova operativnog rizika. Prema jednostavnom pristupu kapitalni zahtjev za operativni rizik jednak je 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja koji se računa prema Međunarodnim računovodstvenim standardima

5.1.6. Rizik eksternalizacije

Rizik eksternalizacije je zajednički naziv za sve rizike koji nastaju kada Banka ugovorno povjerava drugoj strani (pružaoциma usluga) obavljanje aktivnosti koje bi inače sama obavljala. Program sa politikama i procedurama za upravljanje rizikom eksternalizacije definiše sve elemente i korake u procesu upravljanja eksternalizacijom bančnih aktivnosti. Program opisuje uslove eksternalizacije, odgovornosti Nadzornog odbora, Uprave Banke i Odbora za upravljanje informacionim sistemom, kontinuitetom poslovanja i eksternalizacijom, politike za upravljanje rizicima vezanim sa eksternalizacijom i metodologiju procjene rizika koja obuhvata procjenu materijalne značajnosti, procjenu ključnih rizika i dubinsku analizu pružaoca usluga, kao i definisanje izlazne strategije za svaku materijalno značajnu eksternalizovanu aktivnost.

Procjena rizika se vrši jednom godišnje za svaki pojedinačni slučaj eksternalizacije poslovnih procesa. Imenovani vlasnik eksternalizacije zadužen je za nadzor i upravljanje pojedinačnom eksternalizovanom aktivnosti, svojim redovnim nadzorom i kontrolom prikuplja podatke na osnovu kojih pripremaju izvještaje. Podatke za izvještaj vezane za svoje materijalno značajne eksternalizovane aktivnosti dostavljaju Odboru, koji iste objedinjuje i šalje u dalju proceduru usvajanja. Izvještaj o eksternalizovanim aktivnostima se dostavlja Odboru za upravljanje informacionim sistemom, kontinuitetom poslovanja i eksternalizacijom, Upravi Banke, Odboru za rizike, a zatim Nadzornom odboru na konačno usvajanje. U slučaju vanrednih okolnosti, neočekivanih prekida ili ograničenja pružanja usluga, povećane izloženosti rizicima ili nekih drugih ozbiljnih incidenata, Vlasnik eksternalizacije je dužan odmah o tome obavijestiti Agenciju za bankarstvo FBiH, Upravu Banke, Odbor za rizike i Nadzorni odbor. Izvještaj treba da sadrži i prijedloge za prevazilaženje vanrednog događaja, posebno ako je ugrožena dalja saradnja sa pružaocem usluga.

Nadležnost za preuzimanje ovog rizika imaju organizacione jedinice u čijoj je nadležnosti eksternalizovana aktivnost, nadležnost za upravljanje ima Direkcija u čijoj nadležnosti je eksternalizovana aktivnost, a Oficir za sigurnost IS i Kontrolna funkcija upravljanja rizicima imaju nadležnost za kontrolu ovog rizika. Praćenje rizika eksternalizacije je definisano kroz interni akt Program sa politikama i procedurama upravljanja rizikom eksternalizacije čiji je sastavni dio metodologija ocjene materijalne značajnosti eksternalizovanih aktivnosti.

5.1.7. Rizik finansiranja likvidnosti

Rizik finansijske likvidnosti je rizik gubitka koji proizilazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje novčane obaveze po dospelju. Interna definicija rizika finansijske likvidnosti je povlačenje postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnost pribavljanja novih izvora finansiranja. Interni akti kojima je Banka definisala upravljanje rizikom likvidnosti su Strategija upravljanja rizikom likvidnosti, Politika sa procedurom upravljanja rizikom likvidnosti, Plan za vanredne i nepredviđene slučajeve poremećaja likvidnosti, Plan likvidnosti i Plan izvora finansiranja. Strategijom upravljanja rizikom likvidnosti definisane su odgovornosti organa Banke za upravljanje rizikom likvidnosti. Glavni indikator rizika finansijske likvidnosti predstavlja stopa nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima jer Banci onemogućava očekivani gotovinski tok vlastitih sredstava.

Strategija likvidnosti usmjerena je na upravljanje usklađenošću aktive i pasive, upravljanje likvidnošću aktive i upravljanje pasivom u kontekstu likvidnosti. Strategija Banke zasniva se na pravovremenosti ispunjavanja svih obaveza, odnosno građenju imidža sigurne i stabilne Banke te održavanje povjerenja klijenata na visokom nivou. U okviru internog akta Strategija upravljanja rizicima Banka je definisala strateška opredjeljenja u upravljanju rizikom likvidnosti sa aspekta LCR-a.

Politikom likvidnosti definiše se održavanje propisanih i interno definisanih pokazatelja likvidnosti, struktura imovine i obaveza banke, identifikovanje izvora rizika likvidnosti i način prevazilaženja istih, sistem izvještavanja o riziku likvidnosti, projekcije novčanih tokova i sl.

5.1.8. Reputacijski rizik

Reputacijski rizik je rizik gubitka povjerenja u integritet banke do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnoj praksi banke, koja proizilazi iz aktivnosti banke, poslovnih veza banke sa pojedinačnim klijentima ili aktivnostima članova organa banke, neovisno o tome postoji li osnova za takvo mišljenje.

Historijski posmatrano Banka nije bila izložena takvom reputacijskom riziku koji bi ugrozio integritet Banke, odnosno Banka svim poslovnim aktivnostima upravlja na način da ovaj rizik svede na minimum.

Reputacijski rizik je pokretač rizika likvidnosti i nastaje u momentu eskalacije strateškog ili poslovnog rizika, odnosno kada tržište na kojem Banka posluje dobije negativne inpute iz same Banke, što se materijalizira kroz odlive značajnih depozita velikog broja deponenata u veoma kratkom roku. S tim u vezi reputacijski rizik je u uskoj korelaciji sa svim ostalim značajnim rizicima. Banka upravlja ovim rizikom neposredno putem upravljanja ostalim pojedinačnim rizicima kojima je izložena u svom poslovanju. Poduzimanje neophodnih aktivnosti i ostvarivanje pozitivnih trendova u upravljanju značajnim rizicima prenosi se i na kvalitetno upravljanje reputacijskim rizikom.

5.1.9. Rizik kapitala

Rizik kapitala se odnosi na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti Banke ili na poteškoće sa kojima se suočava Banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima. Minimalni standardi za kreiranje i provođenje programa, politike i procedura koje je Banka dužna da obezbijedi, kontinuirano održava i provodi definisani su internim aktom Program, politike i procedure za upravljanje kapitalom Banke.

Upravljanje rizikom kapitala podrazumijeva: mjesečno praćenje i izvještavanje o stanju kapitala, mjesečno sačinjavanje projekcija (simulacija) stanja kapitala i budućih potreba za kapitalom, praćenje stope adekvatnosti kapitala koje je u nadležnosti ALCO odbora. Za praćenje projekcije potrebnog kapitala i izvještavanje o stanju, strukturi i adekvatnosti kapitala zadužena je Direkcija za računovodstvo i izvještavanje koja mjesečno Upravu Banke, više rukovodstvo, ALCO odbor i kontrolnu funkciju upravljanja rizicima izvještava o promjenama regulatornog kapitala i stope adekvatnosti kapitala kao i rizikom ponderisane aktive, a Uprava Banke je dužna da najmanje jednom kvartalno izvještava Nadzorni odbor o stanju i strukturi kapitala.

Nakon početka primjene odluke o upravljanju kreditnim rizikom i načinu utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) od 01.01.2020. godine sa visokim negativnim efektom na kapital, Banka je utvrdila mjere jačanja kapitala (dokapitalizacija i raspored dobiti u osnovni kapital ostvarene dobiti u tekućoj godini).

Usljed neformiranja Komisije za vrijednosne papire F BiH u 2020. godini nije realizirana mjera očuvanja kapitala iz prihvaćenog Plana očuvanja kapitala odnosno dokapitalizacija.

Plan očuvanja kapitala je na snazi i prema ovom Planu realizirana je mjera rasporeda revidiranog neto finansijskog rezultata ostvarenog u 2020. godini u redovan osnovni kapital, a prije formalne odluke Skupštine Banke uz prethodnu saglasnost Regulatora. Mjera dokapitalizacije realizirat će se po sticanju uslova odnosno nakon formiranja Komisije za vrijednosne papire F BiH.

5.1.10. Testiranje otpornosti na stres

Testiranje otpornosti na stres je sastavni dio procesa upravljanja rizicima. U skladu sa Programom testiranja otpornosti na stres provodi se u Direkciji za upravljanje rizicima za sve značajne rizike najmanje jedanput godišnje za potrebe ICAAP-a i ILAAP-a, a rezultati testiranja otpornosti na stres koriste se pri izračunu internih kapitalnih i likvidnosnih zahtjeva.

Navedenim Programom definisani su scenariji stresnih situacija koje Banka simulira koristeći podatke na kraju poslovne godine za izdvojene značajne rizike. Prilikom testiranja dominantno se uključuje uticaj na kreditni portfolij Banke kao i kretanja depozitnog portfolija na strani pasive. Testiranje otpornosti na stres provodi se kao metoda kojom se vrši kontrola upravljanja rizicima, a u skladu sa godišnjim Planom rada Funkcije upravljanja rizicima i navedenim Programom.

Dodatno se testiranja otpornosti na stres vrše u okviru pripreme Plana oporavka, a koji su usmjereni dominantno na situacije manjka kapitala i likvidnosti.

5.1.11. Ostali značajni rizici

5.1.11.1. Rizik profitabilnosti

Rizik profitabilnosti je rizik koji nastaje zbog neodgovarajućeg sistema i raspodjele zarade ili nemogućnosti banke da osigura odgovarajući stabilni i održivi nivo profitabilnosti i prisutan je prije svega zbog značajnosti uticaja kreditnog rizika. - Rizik profitabilnosti je manje značajan rizik za Banku iz kog razloga je klasifikovan u ostale rizike, a Banka ovim rizikom upravlja neposredno putem upravljanja ostalim pojedinačnim rizicima kojima je izložena u svom poslovanju. Na mjesečnom nivou rizik profitabilnosti se prati u Direkciji za računovodstvo i izvještavanje kroz praćenje plana ostvarenja prihoda od kamata, naknada, nivoa kredita i depozita a na kvartalnom nivou kroz odnos planskih i ostvarenih veličina i analizom značajnih odstupanja.

Imajući u vidu da Banka ostvaruje dobit iz redovnog poslovanja, upravljanje rizikom profitabilnosti je na prihvatljivom nivou iako je isti pod visokim uticajem kreditnog rizika kroz jačanje ispravki vrijednosti default stavki aktive i drugih troškova vezanih za radno-pravne odnose.

5.1.11.2. Cyber rizik

Cyber rizik je opasnost ili šteta uzrokovana prekidom, ometanjem ili padom informatičko-komunikacijskih tehnologija ili zloupotrebom istih, a sa ciljem ograničavanja dostupnosti i pouzdanosti informacijsko-telekomunikacijskih sistema, kršenja povjerljivosti informacija pohranjenim u ovim sistemima ili oštećenja integriteta tih informacija.

Metodologijom procjene i upravljanja rizicima informacionog sistema Banka je uspostavila proces procjene i upravljanja rizikom informacionog sistema koji obuhvata procjenu rizika, ovladavanje rizikom odnosno poduzimanje radnji za svođenje rizika na prihvatljiv nivo, te njegovo kontinuirano praćenje i održavanje na tom nivou.

Također, ovom Metodologijom se propisuju tj. definišu kriteriji, načini i postupci procjene i upravljanja rizikom informacionog sistema, te način dokumentovanja rezultata procjene rizika informacionog sistema.

Za upravljanjem cyber rizikom u Banci odgovorni su:

- Oficir za sigurnost informacionog sistema,
- Odbor za upravljanje informacionim sistemom, kontinuitetom poslovanja i eksternalizacijom, i
- Direkcija za upravljanje rizicima.

Cyber rizik se prati u skladu sa Metodologijom zavisno od nivoa rezidualnog rizika (napomena – samo za rizike koji su neprihvatljivi tj. Vrlo visoki ili Visoki), vrši se periodičan nadzor primjene mjera u odnosu na uspostavljene i dogovorene rokove. Nadzor vrše odgovorne funkcije ili osoblje Banke (interna revizija, Oficir za sigurnost informacionog sistema), te o tome periodično izvještavaju Upravu u skladu s ovom Metodologijom. Uprava se izvještava kroz kvartalne izvještaje o stanju sigurnosti informacionog sistema, a Nadzorni odbor i Odbor za reviziju/rizike na godišnjem nivou kroz godišnji izvještaj o stanju sigurnosti informacionog sistema. Za rezidualne rizike koji su podvrgnuti tretmanu, kroz kvartalne izvještaje se vode historijski podaci o rokovima izvršenja, na način da se vidi razlog produžavanja roka i novi termin koji je dodijeljen za umanjenje/otklanjanje rizika, a u svrhu adekvatnosti praćenja stepena realizacije tretmana.

Kontrola upravljanja cyber rizikom se sprovodi svakodnevno i na svim nivoima. Provođenje odabranih mjera za smanjivanje rizika i osiguranje sigurnosti, ostvaruje se uvođenjem novih ili izmjenom postojećih kontrola. Implementirane kontrole se dijele na sljedeće tri kategorije: upravljačke, logičke (tehničke) i fizičke. Korištenjem navedenih kategorija kontrola značajno se smanjuje rizik od narušavanja temeljnih načela i principa sigurnosti informacionog sistema.

5.1.11.3. Pravni rizik

Pravni rizik je rizik koji nastaje zbog mogućnosti da neispunjenje ugovorne obaveze banke, pokrenuti sudski postupci protiv banke kao i donesene poslovne odluke banke za koje se ustanovi da su neprovođive, negativno utiču na poslovanje ili finansijski položaj banke. Podkategorija je operativnog rizika i rizika finansijske likvidnosti. Zaštita od mogućih posljedica provodi se knjiženjem rezervacija za sudske sporove koji se vode protiv Banke.

Rezervacija sudskog spora je iznos za koji bi Banka imala odliv novčanih sredstava u slučaju gubitka spora, uključujući i troškove zatezne kamate obračunate do procijenjenog vremena okončanja spora i troškova postupka, diskontovan na sadašnju vrijednost. Kod procjene diskontne stope Banka se vodi nivoom prosječnih pasivnih kamatnih stopa ukupnih izvora i depozita i prosječnih kamatnih stopa novougovorenenih depozita. Procjena ishoda spora vrši se polugodišnje a procjena diskontne stope vrši se godišnje na datum diskontovanja, odnosno 30.11. za tekuću godinu.

Direkcija pravnih i opštih poslova redovno mjesečno sačinjava Izvještaj o stanju pasivnih sporova Banke za tekući mjesec i dostavlja Upravi Banke. Za izračun rezervacija za sudske sporove zadužena je Direkcija za računovodstvo i izvještavanje.

5.1.11.4. Rizik ulaganja

Rizik ulaganja proizilazi iz ulaganja Banke u stalna sredstva i ulaganja u druga pravna lica usljed promjena njihovih tržišnih vrijednosti. Statusna promjena iz 2016. godine dovela je do prekoračenja omjera stalnih sredstava i regulatornog kapitala.

Banka je u 2020. godini provodila aktivnosti na prodaji objekata u vlasništvu Banke objavom oglasa u novinama i na stranici Banke, kako bi se što prije uskladila sa zakonskim ograničenjem od 40% priznatog kapitala. Izvršena je prodaja nekretnina u Maglaju i Konjicu ¹.

5.1.11.5. Strateški rizik

Strateški rizik nastaje zbog nepostojanja dugoročne strategije Banke, donošenja pogrešnih poslovnih odluka te neprilagođenosti promjenama u ekonomskom okruženju. Izloženost strateškom riziku materijalizira se kroz ostvarenje planiranih veličina ali bez očekivanih rezultata usljed pogrešno postavljenih ciljeva. Banka upravlja strateškim rizikom na osnovu dugoročne poslovne strategije te operativno kroz srednjoročni Plan poslovanja koji donosi svake godine za naredne tri.

Banka je uspostavila praksu donošenja dugoročne strategije poslovanja kroz Strateški plan poslovanja koji pokriva period od 5 godina. Uz to kontinuirano donosi kratkoročne i srednjoročne planove poslovanja koje redovito prati.

¹Banka je u završnici aktivnosti na usklađivanju omjera stalnih sredstava i regulatornog kapitala, obzirom da su aktivnosti prodaje objekta u ul. Alipašina u završnoj fazi, isti je predat u posjed kupcu, a aktivnosti formalno ispunjenje uslova za isknjiženje imovine iz evidencije stalnih sredstava su u toku.

Strateški ciljevi Banke u 2020. godini odnosili su se na izmjenu strukture kreditnog portfelja u korist kredita fizičkih lica kao i jačanje drugih usluga u segmentu retail-a s ciljem jačanja nekamatnih prihoda.

Ključni strateški ciljevi u pogledu izmjene strukture kreditnog portfolija, postepenog jačanja poslovne mreže uspješno se ostvaruju. Banka poduzima pojačane aktivnosti u cilju ublažavanja posljedica globalne krize uzrokovane pandemijom virusnog oboljenja COVID-19, te se može konstatovati da je u uslovim krize Banka uspjela održati definisani strateški pravac.

5.1.11.6. Poslovni rizik

Poslovni rizik je negativna ili neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži Banke koja može dovesti do značajnih gubitaka. Proizilazi prvenstveno iz neispunjenja dobro osmišljene i postavljene strategije poslovanja. Realizacija strateških ciljeva zavisi od kvaliteta provedbe poslovnih aktivnosti u različitim segmentima poslovanja Banke.

Banka planira postepeni rast kreditnog portfolia uvažavajući pri tome standarde opreznog poslovanja i dobre prakse upravljanja primarno kreditnim rizikom uvažavajući još uvijek prisutne posljedice pandemije.

Uprava Banke kontinuirano kroz redovne aktivnosti praćenja poslovanja posebnu pažnju posvećuje promjenama u portfoliju i praćenju odstupanja od planom predviđenih kretanja koja su uključila i aspekt uticaja krize usljed širenja virusnog oboljenja COVID-19.

Poslovanje u kriznoj situaciji izazvanoj COVID-19, zahtjevala je od Banke punu posvećenost održanju kontinuiteta poslovanja što je Banka uspješno i ostvarila provodeći mjere za takve krizne situacije. Nastavak poslovanja u takvim uslovima ni na koji način nije kompromitovan.

5.1.11.7. Upravljački rizik, rizik države, rizik usklađenosti i rizik namirenja

Rizici koji su prepoznati kao rizici kojima bi Banka mogla biti izložena i obavezan su dio sistema upravljanja rizicima a nisu značajni rizici su: upravljački rizik, rizik države, rizik usklađenosti i rizik namirenja.

Upravljački rizik nastaje zato što Banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje sofisticiranih upravljačkih mehanizama, sistema i kontrola. Upravljački rizik je značajan zbog eventualnih propusta u planiranju i neefikasnih sistema i kontrola. Rizik države je rizik porijekla lica prema kojem je banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla tog lica.

Rizik usklađenosti je rizik izricanja mogućih mjera i kazni te rizik od nastanka značajnog finansijskog gubitka koji Banka može pretrpjeti zbog neusklađenosti sa propisima, standardima i kodeksima te internim aktima. Pod rizikom usklađenosti Banka uključuje i rizike izmjene regulative i uticaja.

Rizik namirenja je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke zbog razlike u ugovorenoj cijeni namirenja za određeni dužnički, vlasnički, devizni ili robni instrument u odnosu na njegovu sadašnju tržišnu vrijednost.

5.2. Organizaciona struktura funkcije upravljanja rizicima

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima je organizovana u sklopu Direkcije za upravljanje rizicima. Funkciju kontrole rizika obavlja 2 samostalna stručna saradnika za kontrolu rizika i odgovorno

lice za funkciju upravljanja rizicima koje imenuje Nadzorni odbor Banke. U segmentu kontrole utvrđene su direktne linije izvještavanja Nadzornog odbora u skladu sa zahtjevima Odluke o upravljanju rizicima.

Ostala radna mjesta unutar Direkcije za upravljanje rizicima vezana su za procjenu i mjerenje kreditnog rizika, upravljanje nekreditnim rizicima, upravljanje kolateralima, te izvještavanje. Nad Direkcijom direktnu nadležnost ima član Uprave nadležan za upravljanje rizicima u čiju nadležnost pripadaju Direkcija za računovodstvo i izvještavanje sa Odjelom za izvještavanje i Direkcija za upravljanje nekvalitetnom aktivom.

Direkcija za upravljanje rizicima provodi kontinuirani proces praćenja i izvještavanja o svim značajnim rizicima na način da o istima blagovremeno informaciju ima Uprava te uz direktnu liniju izvještavanja kroz kontrolnu funkciju upravljanja rizicima prema Nadzornom odboru putem Odbora za reviziju koji obavlja ulogu Odbora za rizike. Aktivnosti funkcije upravljanja rizicima provode se u skladu sa godišnjim Planom rada funkcije upravljanja rizicima, a detaljan pregled istih sa izdatim preporukama po pojedinačnim rizicima i njihovim statusima dokumentovan je u Izvještaju o radu funkcije upravljanja rizicima (kvartalnom, polugodišnjem i godišnjem).

5.3. Sistem izvještavanja o rizicima

Kako bi svi nadležni nivoi Banke bili adekvatno uključeni u sistem upravljanja rizicima, uspostavljen je sistem izvještavanja koji omogućava informisanje svih sudionika o izloženosti rizicima i shodno tome poduzimanju adekvatnih aktivnosti. Procedurom izvještavanja o značajnim rizicima definisan je sadržaj i struktura izvještaja za značajne rizike, te dinamika i linije izvještavanja.

Direkcija za upravljanje rizicima je kroz redovne aktivnosti uključena u praćenje i preventivno djelovanje iz segmenta značajnih rizika, tako da se uočeni nedostaci otklanjaju odmah gdje je to primjenjivo, a na kvartalnom nivou definišu se preporuke za aktivnosti koje zahtijevaju određeno vrijeme za realizaciju.

Direkcija za upravljanje rizicima mjesečno sačinjava izvještaje o upravljanju značajnim rizicima (kreditnom riziku, operativnom riziku, tržišnim rizicima i riziku likvidnosti) i informativno ih dostavlja ALCO odboru i Upravi Banke.

Funkcija upravljanja rizicima na kvartalnom, polugodišnjem i godišnjem nivou podnosi Izvještaj o radu, a isti uključuje Izvještaje o upravljanju pojedinačnim značajnim rizicima sa izdatim preporukama i statusom ranijih preporuka i informacijama o ostalim provedenim aktivnostima. Izvještaji o radu Funkcije upravljanja rizicima dostavljaju se Odboru za reviziju koji obavlja funkciju Odbora za rizike i Nadzornom odboru na usvajanje, uz informisanje ALCO odbora i Uprave Banke.

5.4. Tehnike ublažavanja rizika, kao i načini koje Banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u ublažavanju rizika

Banka naplatu odobrenih plasmana primarno bazira iz budućih novčanih tokova dužnika, a kao sekundarni izvor naplate kako bi se smanjio gubitak usljed potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Banka uzima različite instrumente obezbjeđenja (kolaterale) kao zaštitu.

Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se mjeri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrijednosti kolaterala od očekivanih. Izbor instrumenata osiguranja – kolaterala naplate potraživanja Banke ovisi o iznosu kreditnog zaduženja, procjeni kvaliteta klijenta, procjeni rizika kreditnog posla, traženog roka otplate, procjene prihvatljivosti ponuđenih instrumenata osiguranja i definisanih limita koncentracije.

Instrumenti obezbjeđenja koje Banka koristi su novčani depozit deponovan kod Banke ili neke druge banke u FBiH ili banke zemlje zone A, bankarske garancije izdate od strane prvoklasne Banke, BiH, FBiH i RS, nekretnine, pokretna imovina, zalihe, vrijednosni papiri, polise osiguranja i mjenice.

5.5. Adekvatnost uspostavljenog sistema upravljanja rizicima Banke u odnosu na njen rizičan profil i poslovnu politiku i strategiju

U 2020. godini Banka je nastavila kontinuiran proces upravljanja rizicima u okviru kojeg redovito revidira uspostavljeni okvir upravljanja rizicima i isti unapređuje.

Ključni interni akti iz oblasti upravljanja rizicima (politike, procedure i sl) prolaze proces revidiranja i unapređenja kako bi se osigurali osnovni ciljevi upravljanja rizicima dominantno uključeni u proces donošenja poslovnih odluka uz minimiziranje rizika koje se tim odlukama preuzimaju.

Kompletan proces upravljanja rizicima prilagođen je rizičnom profilu i poslovnom modelu Banke, a ključne odrednice su:

- Adekvatno uspostavljen sistem procjene internog kapitala i likvidnosnih zahtjeva;
- Definisana sklonost preuzimanja rizika (limiti rizika, praćenje limita, postupci u slučaju prekoračenja);
- Adekvatan sistem internih kontrola.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima redovito kontroliše procese upravljanja rizicima u cilju njihovog kontinuiranog unapređenja.

Adekvatnosti ukupnog sistema upravljanja rizicima pridonose i funkcije interne revizije kao i funkcija praćenja usklađenosti svaka iz svoje nadležnosti kroz provođenje kontrolnih procesa uključenih u njihove godišnje planove rada. O realizaciji aktivnosti uključenih u godišnje planove rada redovito kvartalno, polugodišnje i godišnje izvještavaju Odbor za reviziju i Nadzorni odbor Banke putem izvještaja o radu.

5.6. Povezanost rizičnog profila Banke sa njenom poslovnom strategijom

Profil rizika je procjena svih rizika kojima je ili kojima bi Banka mogla biti izložena u svom poslovanju. Risk apetit podrazumijeva preuzimanje i utvrđivanje prihvatljivog nivoa rizika koji je Banka spremna preuzeti kako bi postigla svoje ciljeve.

Na osnovu Plana poslovanja, Plana upravljanja nekvalitetnom aktivom i Plana upravljanja kapitalom, Strategijom upravljanja rizicima, Politike sklonosti preuzimanja rizika (RAS i Analize rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena) sa kojima su pomenuti planovi međusobno u cjelosti usklađeni, Banka je definisala strateške pokazatelje koje prati na kvartalnom nivou, a odnose se na kreditni rizik, rizik likvidnosti, rizik profitabilnosti, te rizik kapitala.

Banka je internim aktom Politika sklonosti preuzimanju rizika (RAS) definisala okvir apetita za preuzimanje rizika kao i metodološki okvir za RAS usklađen sa profilom rizika Banke kao i rezultatima testiranja otpornosti na stres. Ovim aktom definisani su tipovi i nivoi rizika koja je Banka spremna prihvatiti u cilju ispunjenja poslovnih ciljeva, u istom su sadržani interni limiti prihvatljivosti rizika, upozoravajuće vrijednosti limita kao i njihove granične vrijednosti koje ukazuju na ozbiljan poremećaj u poslovanju kao i praćenje i izvještavanje o internim limitima, te postupcima u slučaju prekoračenja istih.

5.7. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija

Sistem internih kontrola je sveobuhvatni proces praćenja i provjere izvršavanja poslovnih aktivnosti i operacija na svim poslovnim (funkcionalnim i operativnim) nivoima i područjima poslovanja Banke koji ima za cilj obezbjediti:

- efikasnost i efektivnost poslova;
- pouzdanost finansijskih izvještaja;
- usaglašenost sa zakonima i propisima.

Sistem interne kontrole Banke obuhvata slijedeće:

- adekvatnu organizacionu strukturu Banke;
- organizacionu kulturu;
- adekvatne kontrolne aktivnosti i podjelu dužnosti;
- adekvatne interne kontrole integrisane u poslovne procese i aktivnosti Banke;
- adekvatne administrativne i računovodstvene postupke;
- uspostavu odgovarajućih procedura za efikasnu zaštitu aktive Banke
- za omogućavanje uspostave i provođenja efikasnog programa interne i eksterne revizije Banke;
- za efikasnu zaštitu Banke od zloupotreba u kriminalne svrhe (pranje novca, pljačke, terorizam i dr.)

Banka kontinuirano unapređuje procedure, procese, informacioni sistem u cilju još kvalitetnijeg i sveobuhvatnijeg kontrolnog okruženja, dostupnosti adekvatnih informacija, procjeni rizika i monitoringu u cilju prevencije, detekcije i korekcije eventualnih rizičnih događaja.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima je organizovana u sklopu Direkcije za upravljanje rizicima. U 2020. godini usljed realiziranog sporazumnog raskida radnog odnosa prethodnog odgovornog lica za funkciju upravljanja rizicima i direktora Direkcije za upravljanje rizicima, Nadzorni odbor je imenovao novo odgovorno lice iz internih resursa koje je uspješno privelo kraju aktivnosti funkcije upravljanja rizicima predviđene za 2020. godinu.

Cilj funkcije kontrole rizika Banke je kontinuirani rad na uspostavljanju i unapređenju sveobuhvatnog i kvalitetnog sistema za kontrolu i upravljanje rizikom, koji je usklađen sa profilom rizika Banke, uzimajući u obzir regulatorne zahtjeve.

Rad kontrolne funkcije upravljanja rizicima je organizovan na način da prati, kontroliše i ocjenjuje sve značajne rizike kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, te ima uspostavljenu direktnu liniju izvještavanja prema Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke. Kontrolna funkcija upravljanja rizicima uspostavljena je na način da se izbjegava sukob interesa, a po funkciji je nezavisna.

Funkcija praćenja usklađenosti je nezavisna funkcija, odvojena od procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje i obavlja je voditelj kontrolne funkcije praćenja usklađenosti (lice odgovorno za praćenje usklađenosti poslovanja). Funkcija praćenja usklađenosti poslovanja poduzima aktivnosti propisane zakonom i podzakonskim aktima, odnosno prati usklađenosti poslovanja Banke sa zakonom, propisima Agencije i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, identifikuje propusta i procjenu rizika kao posljedice neusklađenosti poslovanja sa zakonom i drugim propisima, savjetuje upravu i druga odgovorna lica o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila uključujući i informacije o aktuelnostima iz tih područja i dr.

Rad Interne revizije Banke je usklađen sa Zakonom o bankama, Odlukom o kontrolnim funkcijama banke, te Programom sa procedurama rada Interne revizije Banke.

Program rada Interne revizije Banke služi kao osnova za rad kontrolne funkcije Interne revizije i pripremu strateškog (trogodišnjeg) i godišnjeg operativnog plana rada.

Nadzorni odbor uspostavlja funkciju nezavisne interne revizije u Banci i osigurava uslove za provođenje ovog Programa. Programom se utvrđuju minimalni standardi Interne revizije koju je Banka dužna da obezbijedi, kontinuirano provodi i održava.

Za vršenje funkcije Interne revizije u Banci predviđena su dva radna mjesta i to Glavni Interni revizor i Zamjenik Glavnog Internog revizora.

6. Kapital i adekvatnost regulatornog kapitala

6.1. Regulatorni kapital

Regulatorni kapital predstavlja iznos izvora sredstava koji je banka dužna održavati radi sigurnog i stabilnog poslovanja, i predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala, nakon regulatornih usklađivanja.

Banka regulatorni kapital izračunava primjenom regulatorne Odluke o izračunavanju kapitala banke. Regulatorni kapital Banke na dan 31.12.2020. godine iznosi 40.469 hiljada KM. Najveći dio kapitala se sastoji od najstabilnijih i najpostojanijih izvora sredstava – uplaćenih redovnih dionica.

U osnovni kapital Banke je najvećim dijelom uključene redovne dionice u iznosu od 37.041 hiljada KM, ostatak se odnosi na dioničku premiju u iznosu od 4.629 hiljada KM, zadržanu dobit i akumuliranu ostalu sveobuhvatnu dobit-revalorizacione rezerve za finansijske instrumente u iznosu od 132 hiljade KM. U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, od osnovnog kapitala se oduzima nematerijalna imovina.

Banka ne posjeduje hibridne, odnosno podređene instrumente, te nema dodatni osnovni kapital i dopunski kapital.

Banka redovno prati kretanje kapitala, stope kapitala, kao i uticaj svih metodoloških promjena koje imaju uticaj na kapital.

Tabela 9. Struktura regulatornog kapitala

Red. Br.	Kapital	Iznos
1.	REGULATORNI KAPITAL	40.469
1.1	OSNOVNI KAPITAL	40.469
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	40.469
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	41.670
1.1.1.2	Zadržana dobit	-895
1.1.1.3	Priznata dobit ili gubitak	4.768
1.1.1.4	Ostale rezerve	
1.1.1.5	(–) Ostala nematerijalna imovina	-438
1.1.1.6	(–) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjjenih za povezane porezne obaveze	
1.1.1.7	(–) Odbici od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuju dodatni osnovni kapital	
1.1.1.8	(–) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	
1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	0
1.1.2.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	
1.1.2.2	(–) Odbici od stavki dopunskog kapitala koji premašuju dopunski kapital	
1.1.2.3	Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital (odbijen u redovnom osnovnom kapitalu)	
1.2.	DOPUNSKI KAPITAL	0
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	0
1.2.2	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	
1.2.3	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	

Tabela 10. Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata		
Red. br.	Stavka	
1.	Emitent	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO D.D. SARAJEVO
1.1.	Jedinstvena oznaka instrumenta	BABORBRK3009
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom		
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidiranoj osnovi	Priznat na pojedinačnoj osnovi
3.	Vrsta instrumenta	Obične dionice
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan 31.12.2020.	Dionički kapital 37.041, dionička premija 4.629
5.	Nominalni iznos instrumenta	110 KM po dionici
5.1.	Emisiona cijena	110 KM po dionici
5.2.	Otkupna cijena	-
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta	11.8.2008. godine
8.	Instrument sa datumom dospjeća ili instrument bez datuma dospjeća	Bez datuma dospjeća
8.1.	Inicijalni datum dospjeća	Bez datuma dospjeća
9.	Opcija kupovine od strane emitenta	Ne
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednosti	-
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	-
Kuponi/dividende		
10.	Fiksna ili promjenljiva dividenda/kupon	Dividenda je promjenljiva
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	-
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	Ne postoji
13.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup	Ne
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan

17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	-
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cjelosti	-
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije	-
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija	-
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	-
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	-
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	-
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti , uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	-
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cjelosti	-
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	-
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti	-
28.	Vrsta instrumenata koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	-
29.	Neusklađene karakteristike konvertibilnih instrumenata	-
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	-

6.2. Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala

Odlukom o izračunavanju kapitala banke propisana je metodologija izračuna iznosa regulatornog kapitala i stope adekvatnosti kapitala.

Propisani su kapitalni zahtjevi koje Banka u svakom momentu mora ispunjavati:

- stopu redovnog osnovnog kapitala od 6,75%
- stopu osnovnog kapitala od 9%
- stopu regulatornog kapitala od 12%

Definisane stope kapitala banka izračunava stavljanjem u omjer stavke regulatornog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku izražena u procentu.

Dodatno, banke su u obavezi održavati i zaštitni sloj kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupne izloženosti riziku. Navedeni zaštitni sloj sastoji se samo od stavki redovnog osnovnog kapitala, nakon ispunjenja stope redovnog osnovnog kapitala od 6,75%.

Ukupan iznos izloženosti riziku u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbir izloženosti ponderisane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja / slobodne isporuke i rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja.

Banka ne izdvaja dodatne kapitalne zahtjeve za rizik namirenja/slobodne isporuke, kao ni rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja.

6.2.1. Iznosi kapitalnih zahtjeva i stope kapitala

Ukupni kapitalni zahtjevi sa 31.12.2020.godine iznose 33.158 hiljada KM, a kapitalni zahtjevi za kreditni rizik 30.803 hiljada KM. Struktura kapitalnih zahtjeva je prikazana u pregledu:

Tabela 11. Struktura kapitalnih zahtjeva i stope kapitala

Adekvatnost kapitala			
Red. Br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjevi
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	577	69
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	4.367	524
7.	Izloženosti prema prema privrednim društvima	39.655	4.759
8.	Izloženosti prema stanovništvu	67.264	8.072
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	109.810	13.177
10.	Izloženosti u statusu neismirenja obaveza	4.984	598
11.	Visokorizične izloženosti	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	162	19
16.	Ostale izloženosti	29.874	3.585
17.	Ukupni kapitalni zahtjev za kreditni rizik		30.803
18.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/isporuke		0
19.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike		103
19.1	Kapitalni zahtjevi za specifični i opći rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata		0
19.2	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja		0
19.3	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik		103
19.4	Kapitalni zahtjevi za robni rizik		0
20.	Kapitalni zahtjevi za operativni rizik		2.252
21.	Stopa redovnog osnovnog kapitala		14,65%
22.	Stopa osnovnog kapitala		14,65%
23.	Stopa regulatornog kapitala		14,65%

6.2.2. Tržišni rizik: Standardizirani pristup za valutni rizik

Na dan 31.12.2020. godine ukupna izloženost tržišnom riziku-standardizirani pristup za valutni rizik iznosi 858 hiljada KM. Kapitalni zahtjev za tržišne rizike-standardizirani pristup za valutni rizik iznosi 103 hiljade KM.

Tabela 12. Kapitalni zahtjev za tržišne rizike: Standardizirani pristup za valutni rizik

C 22.00 (TR SP VR)	SVE POZICIJE		NETO POZICIJE		POZICIJE PODLOŽNE KAPITALNIM ZAHTJEVIMA (Uključujući ponovnu raspodjelu neusklađenih pozicija u valutama koje podliježu posebnom tretmanu za usklađene pozicije)			KAPITALNI ZAHTJEV	UKUPNI IZNOS IZLOŽEN OSTI RIZIKU
	DUGA	KRATKA	DUGA	KRATKA	DUGA	KRATKA	USKLAĐENE		
	020	030	040	050	060	070	080		
010	UKUPNE POZICIJE U NEIZVJEŠTAJNIM VALUTAMA								
	129,246	128,539	858	151	858	0		103	858
020	Visoko korelirane valute								
030	Sve ostale valute (uključujući pozicije u investicione fondove tretirana kao različita valuta)								
	128,590	128,539	202	151	202	0		24	
040	Zlato								
	656	0	656	0				79	
PODIJELA UKUPNIH POZICIJA (UKLJUČUJUĆI IZVJEŠTAJNU VALUTU) PREMA VRSTAMA IZLOŽENOSTI									
100	Ostala imovina i obaveze osim vanbilansnih stavki i finansijskih derivata								
	576,110	528,475							
110	Finansijski derivati								
	14								
Bilješke: VALUTNE POZICIJE									
130	Euro	118,944	119,044	0	100				
210	Danska kruna	301	318	0	17				
340	Švedska kruna	308	323	0	15				
350	Švicarski franak	4,931	4,944	0	13				
380	Američki dolar	3,500	3,488	12	0				
470	Ostalo	280	245	35	0				
480	Hrvatska kuna	254	99	155	0				
490	Konvertibilna marka	447,534	399,936	47,598	0				

6.2.3. Kapitalni zahtjev za operativni rizik

Za izračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik, Banka koristi jedostavni pristup, koji je jednak 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja kako je propisano članom 105. Odluke o izračunavanju kapitala banke. Banka izračunava trogodišnji prosjek relevantnog pokazatelja na osnovu podataka za posljednja tri dvanaestomjesečna perioda na kraju finansijske godine.

Tabela 13. Kapitalni zahtjev za operativni rizik

C 16.00.a (OPR 16)	RELEVANTNI POKAZATELJ GODINA-3	RELEVANTNI POKAZATELJ GODINA-2	RELEVANTNI POKAZATELJ PRETHODNA GODINA	KAPITALNI ZAHTJEV	Ukupan iznos izloženosti operativnom riziku
	010	020	030	070	071
010	1. BANKARSKA AKTIVNOSTI KOJE PODLIJEŽU JEDNOSTAVNOM PRISTUPU				
	14.364	15.094	15.592	2.252	18.763

6.2.4. Stope kapitala

Odlukom o izračunavanju kapitala banke, propisano je da Banka mora u svakom trenutku ispunjavati kapitalne zahtjeve po pitanju stope redovnog osnovnog kapitala od 6,75%, stope osnovnog kapitala od 9% i stope regulatornog kapitala od 12%. Također, propisana je obaveza da održava zaštitni sloj za očuvanje kapitala kao regulatorni kapital u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Tabela 14. Stope kapitala i nivoi kapitala

KA3 – STOPE KAPITALA I NIVOI KAPITALA (C 03.00)				31.12.2020.
Red	ID broj	Stavka		Iznos
10	1	Stopa redovnog osnovnog kapitala		14,65%
20	2	Višak (+) / manjak (–) redovnog osnovnog kapitala		21.818
30	3	Stopa osnovnog kapitala		14,65%
40	4	Višak (+) / manjak (–) osnovnog kapitala		15.601

50	5	Stopa regulatornog kapitala	14,65%
60	6	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	7.311

Na dan 31.12.2020. godine Banka zadovoljava zahtjevanu stopu adekvatnosti kapitala, nakon što je u regulatorni kapital uključena revidirana dobit tekuće godine.

6.3. Izloženost prema Kreditnom riziku

6.3.1. Definicija pojmova i metode za izračun

Upravljanje kreditnim rizikom kao najznačajnijim rizikom regulisano je Politikom sa procedurama upravljanja kreditnim rizikom i setom internih akata koji su obavezujući po važećoj regulativi i koji se svakodnevno primjenjuju u praksi a kojima se detaljno opisuje način odvijanja kreditnog procesa u Banci. Proces izračuna rezervisanja je standardni dio procesa upravljanja kreditnim rizikom a Metodologija izračuna ispravki vrijednosti/rezervacija – MSFI 9 je interni akt koji definiše metodologiju obračuna rezervisanja u Banci. Počevši od 01.01.2018. godine obračun rezervacija za kreditne gubitke se vrši u skladu sa Metodologijom za izračun ispravki vrijednosti i rezervisanja koja je usklađena sa prelaskom na novi standard MSFI9.

Ispravke vrijednosti i rezervacije su finansijski iznosi procijenjenih troškova Banke za koje je vjerovatno da će nastati u budućnosti, ali vrijeme njihovog nastanka, obima i /ili iznosa još uvijek nije poznato.

U skladu sa MSFI 9, model očekivanog kreditnog gubitka (Expected Credit Loss - ECL) se primjenjuje na:

- dužničke instrumente (dati depoziti, krediti, vrijednosni papiri ili potraživanja) evidentirane po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz OCI,
- zakupi potraživanja, ugovorna sredstva i kreditne obaveze i ugovori o finansijskim garancijama koji se ne procjenjuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Predmetom obračuna ispravke vrijednosti su bilansne (kreditni, prekoračenja/tekući računi, revolving krediti) i vanbilansne (garancije, akreditivi, neiskorišteni iznosi revolving kredita), ostala aktiva (potraživanja iz tekućeg poslovanja i potraživanja od radnika, finansijski instrumenti (ulaganje u dužničke vrijednosne papire-trezorske zapise, obveznice, ulaganja u dionice), novčana sredstva deponovana na ino bankama i novčana sredstva na računu rezervi kod CBBiH). Procjena vanbilansnih izloženosti se vrši primjenom faktora kreditne konverzije (CCF).

Banka svaku izloženost raspoređuje u jednu od slijedećih kategorija kreditnog rizika:

- Nivo 1 – nizak nivo kreditnog rizika (*eng. performing*)
- Nivo 2 – povećan nivo kreditnog rizika (*eng. underperforming*)
- Nivo 3 – izloženosti u statusu neizmirenja obaveza (*eng. nonperforming*).

Mjerenje izloženosti kreditnom riziku obavlja se tokom godine praćenjem i grupisanjem finansijskih instrumenata. Finansijski instrumenti se posmatraju kroz tri dimenzije: Portfolij, Nivo rizika i Metod procjene.

Portfolij se grupiše u određene homogene grupe koje imaju zajedničke karakteristike i to po kriterijima:

- Vrsta klijenta (Pravna lica, Fizička lica, Banke i Državne institucije),
- Vrsta proizvoda gdje razdvaja tri tipa proizvoda: krediti i garancije (za klijente Pravna lica, Državne institucije i Banke), Stambeni krediti i Krediti za ostale namjene (za klijente Fizička lica).

Pri izračunu rezervisanja u skladu sa IFRS 9, Banka koristi tri parametra:

- PD (Probability of Default) – vjerovatnoća nastupanja statusa neizmirenja,
- LGD (Loss Given Default) – gubitak usljed nastupanja neizmirenja obaveza,

- EAD (Exposure at Default) – izloženost u trenutku nastanka statusa neizmirenja.

Parametri koji se koriste za obračun rezervisanja određuju za svaki segment posebno. Raspored izloženosti po Nivoima rizika za pravna lica se vrši na osnovu klijenta, a za fizička lica na nivou ugovora.

Za potrebe određivanja vrijednosti PD parametra, Banka sve segmente kreditnih izloženosti razvrstava u homogene grupe i u grupe dana kašnjenja. Izračun PD parametra se vrši statističkim metodama putem matrica migracije a na osnovu historijskih podataka u periodu od pet godina. Dobivene parametre Banka prilagođava očekivanim budućim ekonomskim okolnostima (koristeći makroekonomske pokazatelje BDP i stopu nezaposlenosti).

LGD parametar odražava internu procjenu Banke o nivou očekivanog gubitka vezanog za izloženost u slučaju nastupanja statusa neizmirenja obaveza. Banka koristi LGD definisan Uputstvom za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive odnosno koristi fiksne vrijednosti LGD parametra i to:

- 45% za izloženosti osigurane prihvatljivim kolateralom,
- 75% za izloženosti koje nisu osigurane prihvatljivim kolateralom.

Ključni podaci koje se primjenjuju su:

- Alokacija vrijednosti prihvatljivog kolaterala na partije za koje je vezan,
- Diskontovana vrijednost alociranog kolaterala koristeći EKS partije na koju se odnosi, predstavlja iznos izloženosti osiguran prihvatljivim kolateralom
- Na osnovu primjenje fiksne vrijednosti LGD za pokriveni dio izloženosti (45%) i za nepokriveni dio izloženosti (75%) iskazuje se ukupna vrijednost LGD parametra odnosno partije kao prosjek primjenjenih fiksnih vrijednosti ponderisan izloženošću (pokriveni i nepokriveni dio).

Brojač dana kašnjenja uzima se u obzir materijalno značajan iznos dospjelog potraživanja. Pod materijalno značajnim iznosom podrazumijevaju se ukupna dospjela potraživanja Banke i to:

- Pravnog lica u iznosu većem od 1.000 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika,
- Fizičkog lica u iznosu većem od 200 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika.

Banka koristi pristup „po klijentu“ kod pravnih lica, te brojanje dana kašnjenja započinje danom kada je ukupan iznos svih dospjelih neizmirenih obaveza dužnika, po svim ugovornim iznosima postao materijalno značajan.

Kod fizičkih lica koristi se pristup „po ugovoru“, te brojanje dana kašnjenja započinje danom kada je ukupan iznos svih dospjelih neizmirenih obaveza ugovora postao materijalno značajan.

Vodeći princip modela očekivanog kreditnog gubitka je odražavanje pogoršanja ili poboljšanja kreditnog kvaliteta finansijskog instrumenta. Iznos očekivanog kreditnog gubitka koji se priznaje, zavisi od stepena kreditnog pogoršanja od inicijalnog priznanja.

Postoje dvije osnove za izračunavanje:

- **12-mjesečni ECL** (Nivo 1), koji se odnosi na sve stavke (od inicijalnog priznanja), dokle god nema značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta
- **ECL u toku čitavog vijeka trajanja** (Nivoi 2 i 3), koji se primjenjuje kada dođe do značajnog povećanja kreditnog rizika na individualnoj ili kolektivnoj osnovi.

Nivoi 2 i 3 se razlikuju u načinu na koji se priznaje prihod od kamate. U Nivou 2, prihod od kamate se računa na osnovu bruto knjigovodstvene vrijednosti, dok se u Nivou 3, prihod od kamate suspenduje.

Banka za svaki izvještajni period procenjuje da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja i da li je kreditno obezvrjeđenje svakog finansijskog instrumenta identifikovano za svaki portfolij koji je predmet procjenjivanja, kako bi se odredilo da li se primjenjuje obračun obezvrjeđenja na 12-mjesečnoj osnovi ili u toku čitavog vijeka trajanja finansijskog instrumenta.

Banka ima jasno definisane kriterije za procjenjivanje i priznavanje kredita i potraživanja kao i kriterije za procjenjivanje i priznavanje rezervisanja po osnovu potencijalnih obaveza, u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja.

Obezvrjeđenje plasmana se vrši na osnovu procjene očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja klijenta, kao i realizacije sredstava obezbjeđenja, ukoliko se procijeni da će realno plasman biti namiren iz tih sredstava.

Raspored izloženosti po Nivoima rizika za pravna lica se vrši na nivou klijenta, a za fizička lica na nivou ugovora (partije).

U Nivou 3 kreditnog rizika se rezervisanja mogu obračunavati na individualnoj ili kolektivnoj osnovi.

Procjena na individualnoj osnovi se vrši za izloženosti koji se u Nivou 3 kreditnog rizika i čija je izloženost > 50.000 KM. Za izloženosti koje su <50.000,00 KM obračun rezervisanja se vrši na grupnoj osnovi.

Klijenti koji ne ispunjavaju gore navedene uslove, a nalaze se u Nivou 2 ili Nivou 1 kreditnog rizika procjenjuju se na kolektivnoj procjeni. Izloženost se izračunava kao ukupna bilansna i vanbilansna izloženost na finansijski datum obračuna. Obezvrjeđenje kredita koje umanjuje vrijednost kredita evidentira se na računu ispravki vrijednosti u okviru bilansa stanja i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspjeha.

Banka smatra da izloženost Nivoa kreditnog rizika 3 non-performing/umanjena nastaje kada se desi neki od niže navedenih događaja koji imaju nepovoljan uticaj na procjenjene buduće novčane tokove:

- Dužnik je u kašnjenju više od 90 dana u materijalno značajnom iznosu,
- Banka smatra malo vjerovatnim da će dužnik u potpunosti izmiriti svoju obavezu prema njoj, bez obzira na mogućnost naplate po osnovu aktiviranja instrumenta osiguranja posebno cijeneći sljedeće elemente:
 - a) Prestanak obračunavanja kamate;
 - b) Djelomičan ili potpuni otpis potraživanja;
 - c) Kredit je restruktuiran usljed finansijskih poteškoća dužnika, pri čemu se restrukturacijom neće postići poboljšanja finansijskog stanja u periodu do 12 mjeseci;
 - d) Restruktura koja ima umanjenje finansijske obaveze dužnika (usljed otpisa ili odgode plaćanja glavnice, kamata ili naknada) veće od 1%;
 - e) Protestiranje garancije;
 - f) Dužnik izgubio licencu za obavljanje djelatnosti;
 - g) likvidaciju ili stečaj dužnika izuzev ukoliko se otplata dominantno ne zasniva na novčanim tokovima od dužnika;
 - h) Banka je prodala drugu izloženost istog dužnika uz značajan finansijski gubitak. Pri tome se pod značajnim gubitkom podrazumjeva ukoliko je cijena po kojoj se izloženost prodaje manja za više od 5% neto vrijednosti izloženosti (uključujući kamate i naknade);
 - i) U slučaju projektnog finansiranja odnosno novoosnovanog društva, ukoliko se review-om poslovanja utvrdi da je klijent značajno odstupio od poslovnog plana i projekcija;
 - j) Desili su se slučajevi prevara;
 - k) U slučaju fizičkih lica, ukoliko je društvo ili SZR u S3 statusu, a dužnik garantuje ličnom imovinom;
 - l) Blokada kontinuirano u periodu dužem od 60 dana;

Za fizička lica dodatno:

- Smrt dužnika gdje ne postoji polica osiguranja ili u slučaju da je polica osiguranja nenaplativa;

- Gubitak posla fizičkog lica.

Za ove klijente je oporavak u Nivo 2 moguć u slučaju uredne otplate kredita bez kašnjenja dužeg od 30 dana minimalno 6 mjeseci nakon promjene nivoa, odnosno najmanje 12 mjeseci uredne otplate nakon restrukture.

Prvi kriterij za klasifikaciju klijenta u Nivo 2 jeste kašnjenje 31 do 90 dana u materijalno značajnom iznosu. Pored ovog, Banka koristi i subjektivne kriterije kao što su: tri uzastopne godine ostvarenog gubitke, blokirani računi klijenta na dan rezervisanja, kategorija klijenta u drugim finansijskim institucijama je lošija od Nivoa kreditnog rizika S2, značajno pogoršanje kreditnog kvaliteta kao i restruktura ukoliko se u roku od maksimalno 6 mjeseci postižu značajna poboljšanja finansijskog stanja.

Da bi se izloženost raspoređena u Nivo kreditnog rizika 2 vratila u Nivo kreditnog rizika 1, potrebno je ispuniti slijedeće uslove:

- Kada su svi uslovi koji su klijenta doveli do Nivoa kreditnog rizika 2 prestali da postoje;
- Urednost² u otplati i to:
 - a) Za restrukturirane³ izloženosti u Nivou 2, u toku 6 mjeseci od datuma restrukturiranja;
 - b) Za restrukturirane izloženosti koje su reklasifikovane iz Nivoa 3 u Nivo 2, u roku 24 mjeseca od datuma raspoređivanja u Nivo 2. U suprotnom Banka će tu izloženost ponovo vratiti u Nivo 3;
 - c) Za nerestruktuirane izloženosti u toku tri mjeseca od datuma kada su prestali svi razlozi koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika.
- Kod izloženosti koje su raspoređene u Nivo 2 usljed neispunjenog risk relevantnog uslova iz risk mišljenja uz uslov uredne otplate 6 mjeseci od datuma zaključenja Ugovora;
- Kod izloženosti koje su raspoređene u Nivo 2 uslijed aktivnih zaduženja u CRK kod drugih banaka i istekla zaduženja u CRK-u u Nivou kreditnog rizika 3, uz uslov uredne otplate 6 mjeseci od datuma zaključenja Ugovora.

² Ne kasni sa otplatom duže od 30 dana.

³ U slučaju gracie perioda potrebno je 6 mjeseci uredne otplate kamate + 12 mjeseci urednog izmirenja svih obaveza.

6.3.2. Ukupna i prosječna izloženost Banke**Tabela 15. Ukupna i prosječna izloženost Banke
Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti**

Red. Br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	248.744	224.848
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	14.444	15.700
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	
4.	Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	0	
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	
6.	Izloženosti prema institucijama	20.809	21.444
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	45.649	28.451
8.	Izloženosti prema stanovništvu	92.971	109.186
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	124.958	121.379
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	4.862	8.340
11.	Visokorizične izloženosti	0	
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	
13.	Izloženosti prema institucijama sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	162	164
16.	Ostale izloženosti	40.844	39.957

6.3.3. Geografska podjela izloženosti po značajnijim područjima, prema kategorijama izloženosti

Banka ne prati geografsku podjelu izloženosti obzirom da posluje kroz jedan poslovni i geografski segment pružanja bankarskih usluga u BiH, prvenstveno u Federaciji BiH i Brčko Distriktu, a u manjem obimu u RS.

6.3.4. Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti i prema kategorijama izloženosti

Tabela 16. Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti i prema kategorijama izloženosti

Redni broj	Izloženosti	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizv. i snabd. energ. gasom, parom i klimatiz.	Snabd. vodom; kanaliz., upr. otp. i djel. san. živ. sred.	Građevinarstvo	Trgov. na vel. i na malo, popr. mot. voz. i motoc.	Saobraćaj i skladištenje	Djel. pruž. smešt., prip. i posluživ. hrane; hotelij. i ugostit.	Informacije i komunikacije	Finan. djelat. i djelatnosti osiguranja	Poslovanje nekretninama	Stručne, nauč. i tehničke djelatn.	Administrativne i pomoć. uslužne djelatnosti	Javna uprava i odbrana; obavez. Socij. osiguranje	Obrazovanje	Djel. zdrav. zašt. i socijalnog rada	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale djelatnosti	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama											248,744									248,744
2.	Izloženosti prema region. vladama ili lokalnim vlastima															14,444					14,444
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora																				
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama																				
5.	Izloženosti prema međun. organizac.																				
6.	Izloženosti prema institucijama											20,809									20,809
7.	Izloženosti prema privredn. društvima	1,407	2,380	10,754	70	271	5,570	10,312	1,194	4,124	1,191	1,603	128	5,779	822		44				45,649
8.	Izloženosti prema stanovništvu	407	68	1,381	50	140	507	2,080	871	181	64		48	398	145		8	48	760	85,815	92,971
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	869	8,071	30,828		207	6,201	18,765	1,509	6,274	4,297	1,318	2,310	16,100	429		1,400		15	26,365	124,958
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	364		821			499	1,431	14	844			44	98				42		705	4,862
11.	Visokoriz. zloženosti																				
12.	Izložen. u obliku pokrivenih obveznica																				
13.	Izložen. prema institu. i privred. društvima sa kratk. kred. procjen																				
14.	Izložen. u obliku udjel ili dion. u investic. fondovima																				
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja											103			57					2	162
16.	Ostale izloženosti /*											40,561				35	8			240	40,844

/* U poziciji Ostale izloženosti, kolona Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, iskazana je materijalna imovina i razgraničenja (unaprijed plaćeni troškovi) u iznosu 29.327 h/KM

6.3.5. Podjela izloženosti prema SME**Tabela 17.** Podjela izloženosti prema SME

Izloženosti		Mala preduzeća	Srednja preduzeća	Velika preduzeća
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama			248.744
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	476	249	13.719
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora			
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama			
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama			
6.	Izloženosti prema institucijama			20.809
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	8.783	19.041	17.825
8.	Izloženosti prema stanovništvu	5.342	1.814	0
9.	Izloženosti obezbijedene nekretninama	18.575	49.422	30.596
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	3.179	249	730
11.	Visokorizične izloženosti			
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica			
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom			
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima			
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	32	2	128
16.	Ostale izloženosti	795		40.049

6.3.6. Podjela djelatnosti prema SME**Tabela 18.** Podjela djelatnosti prema SME

Djelatnosti	Mala preduzeća	Srednja preduzeća	Velika preduzeća
Poljoprivreda, lov i ribolov	1.385	1.661	
Vađenje ruda i kamena	1.656	2.023	6.840
Prerađivačka industrija	8.064	13.562	22.157
Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	75	0	44
Snadbijevanje vodom; kanalizacija; upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	86	532	
Građevinarstvo	2.849	6.691	3.236
Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	5.770	16.101	10.719
Saobraćaj i skladištenje	1.159	1.433	996
Djelatnosti pružanja smeštaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	9.102	2.320	
Informacije i komunikacije	428	4.642	482
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.423		311.715
Poslovanje nekretninama	141	2.388	
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	3.113	16.595	2.668
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	220	1.177	57
Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	511	250	13.718
Obrazovanje	630	830	
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	90		
Umjetnost, zabava i rekreacija	207	569	
Ostale djelatnosti	241	2	

6.3.7. Podjela izloženosti prema grani privrede

Tabela 19. Podjela izloženosti prema grani privrede

Red. Br.	Grane privrede	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti a izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	1.973	1.609	508	494	2.764	82
2.	Vađenje ruda i kamena			105	4	11.277	757
3.	Prerađivačka industrija	16.628	15.807	16.425	15.441	45.112	2.149
4.	Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija					121	1
5.	Snadbijevanje vodom; kanalizacija; upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine			19	4	766	147
6.	Građevinarstvo	5.168	4.669	5.045	4.373	12.649	372
7.	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	10.784	9.353	10.645	9.148	32.024	866
8.	Saobraćaj i skladištenje	590	577	593	575	3.679	104
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	1.877	1.033	718	525	12.153	1.574
10.	Informacije i komunikacije	0		19	1	5.812	261
11.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja /*			1	0	313.502	364
12.	Poslovanje nekretninama	4.161	4.117	4.161	4.117	2.938	452
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	683	586	640	544	22.833	555
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0		8	0	1.503	50
15.	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	20	20	77	20	14.545	67
16.	Obrazovanje					1.508	48
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	218	176	204	164	51	3
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija					820	45
19.	Ostale djelatnosti	3.598	2.892	1.812	1.598	114.728	2.307
20.	Ukupno	45.701	40.839	40.980	37.008	598.785	10.204

/* U poziciji Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, iskazana je materijalna imovina i razgraničenja (unaprijed plaćeni troškovi) u iznosu 29.327 h/KM

6.3.8. Vanbilansne izloženosti i spravke vrijednosti za vanbilansne izloženosti**Tabela 20.** Vanbilansne izloženosti i spravke vrijednosti za vanbilansne izloženosti

Opis	Ukupna vanbilansna izloženost	Ispravke vrijednosti vanbilansa
Poljoprivreda, šumarstvo , ribolov	238	2
Vađenje ruda i kamena	420	10
Prerađivačka industrija	3.219	26
Proizvodnja i snabdijevanje el.energijom, gasom, parom i klimatizacija	71	0
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodaranjem otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	39	0
Građevinarstvo	4.098	22
Trgovina na veliko i malo; popravka motornih vozila i motocikala	4.284	50
Prijevoz i skladištenje	848	9
Djelatnost pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	419	14
Informacije i komunikacije	131	1
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	50	0
Poslovanje nekretninama	0	0
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.366	13
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	232	2
Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	250	0
Obrazovanje	1	0
Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalnog rada	1	0
Umjetnost, zabava i rekreacija	543	28
Ostale djelatnosti	1.743	4
Ukupno	17.952	181

6.3.9. Prikaz promjena u ispravkama vrijednosti tokom perioda

Tabela 21. Prikaz promjena u ispravkama vrijednosti tokom perioda

Opis	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1. Početno stanje	42.538	3.518
2. Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	11.688	9.757
3. Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	13.447	3.595
4. Završno stanje	40.779	9.680

6.3.10. Korištenje kreditnog rejtinga

Tokom 2020. godine Banka je samo za klasu izloženosti prema državi i centralnoj banci koristila dugoročni kreditni rejting za državu Bosnu i Hercegovinu agencije za eksterni kreditni rejting Moody's. Za izloženosti prema ino bankama korišten je kreditni rejting ino-banaka agencije, a za ino banke koje nemaju kreditni rejting korišten je kreditni rejting države gdje ino-banka ima sjedište. Ukoliko izloženost nema kreditnu procjenu vanjske institucije za procjenu kreditnog rizika – ECAI Moody's, Banka koristi kreditni rejting Fitch ili Standard & Poor's.

Pregled raspoređivanja kreditnog rejting u nivoe kreditnog kvaliteta

Tabela 22: Moody's kreditni rejting

Moody's	Aaa do Aa3	A1 do A3	Baa1 do Baa3	Ba1 do Ba3	B1 do B3	Caal do D
Nivo kreditnog rizika	1	2	3	4	5	6
Ponder kreditnog rizika	20%	20%	20%	50%	50%	150%

Tabela 23: Fitch kreditni rejting

Fitch	AAA do AA-	A+ -do A-	BBB+ do BBB-	BB+ do BB-	B+ do B-	CCC+ do D
Nivo kreditnog rizika	1	2	3	4	5	6
Ponder kreditnog rizika	20%	20%	20%	50%	50%	150%

6.3.11. Pregled izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite

Banka primjenjuje jednostavnu metodu finansijskog kolaterala kod primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika. Prema jednostavnoj metodi finansijskog kolaterala, prizatom finansijskom kolateralu Banka dodjeljuje vrijednost jednaku njegovoj tržišnoj vrijednosti. Banka primjenjuje ponder rizika 0% obzirom da se radi o gotovinskom pologu.

U nastavku dat pregled izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite.

Tabela 24. Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Red. Br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	248.744		248.744	
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	14.444		14.444	
3.	Izloženost prema subjektima javnog sektora				
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama				
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama				
6.	Izloženosti prema institucijama	20.809		20.809	
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	45.649		45.318	
8.	Izloženosti prema stanovništvu	92.971	3.895	92.114	3.895
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	124.958	967	124.605	967
10.	Visokorizične izloženosti				
11.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica				
12.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom				
13.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima				
14.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	162		162	
15.	Ostale izloženosti	40.844		40.844	

6.4. Stopa finansijske poluge

Odlukom o izračunavanju kapitala banke propisana je metodologija izračuna i regulatorni okvir za praćenja visine finansijske poluge. Banke su dužne da osiguraju i održavaju stopu finansijske poluge, kao odnos osnovnog kapitala i mjere ukupne izloženosti u iznosu od najmanje 6%.

U narednoj tabeli dat je prikaz stope finansijske poluge Banke na dan 31.12.2020. godine:

Tabela 25. Finansijska poluga

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	6.418
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	1.832
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	4.306
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 100% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	
Ostala imovina	576.110
(-) Iznos odbitnih stavki aktive - osnovni kapital - u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	-438
Izloženosti stope finansijske poluge - u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	588.228
Kapital	
Osnovni kapital - u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala	40.469
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge - u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	6,88%

Banka ispunjava minimalnu propisanu stopu finansijske poluge i ista iznosi 6,88%.

7. Likvidnost

Strategija Banke se zasniva na pravovremenosti ispunjavanja svih obaveza, odnosno građenju imidža sigurne i stabilne banke, te održavanja povjerenja klijenta na visokom nivou.

Strategija upravljanja rizikom likvidnosti predstavlja okvir za sveobuhvatno upravljanje likvidnosti i rizikom likvidnosti u Banci, sastavni je dio cjelokupnog procesa upravljanja rizicima u Banci, a srazmjern je vrsti, obimu i složenosti poslovanja Banke.

Poslovne aktivnosti Banke podrazumjevaju usklađenost sa strategijom likvidnosti u cilju:

- Pravovremenog izmirenja obaveza prema deponentima,
- Blagovremenog odgovora na kreditne zahtjeve klijenata uključujući realizaciju svih odobrenih kreditno-garancijskih aranžmana,
- Realnoj visini i međusobnom odnosu aktivnih i pasivnih kamatnih stopa,
- Održavanju zaštitnog sloja likvidnosti u mjeri u kojoj je potrebno kako bi Banka zadovoljila potrebe za likvidnošću za scenarij testa likvidnosti od 30 kalendarskih dana,
- Poštivanje regulatornih zahtjeva sa aspekta likvidnosti.

Strategija likvidnosti usmjerena je na upravljanje usklađenošću aktive i pasive, upravljanje likvidnošću aktive i upravljanje pasivom u kontekstu likvidnosti. U okviru internog akta Strategija upravljanja rizicima Banka je definisala strateška opredjeljenja u upravljanju rizikom likvidnosti sa aspekta LCR-a.

Politikom likvidnosti definiše se održavanje propisanih i interno definisanih pokazatelja likvidnosti, struktura imovine i obaveza banke, identifikovanje izvora rizika likvidnosti i način prevazilaženja istih, sistem izvještavanja o riziku likvidnosti, projekcije novčanih tokova i sl.

Praćenje i kontrola rizika likvidnosti podrazumijeva: održavanje obavezne rezerve kod Centralne banke BiH, održavanje propisanog koeficijenta pokrića likvidnosti, praćenje interno definisanog koeficijenta pokrića likvidnosti zbirno za sve valute i pojedinačno za značajne valute KM i EUR, održavanje ročne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza na mjesečnom nivou na osnovu izvještaja 4B i 4C, praćenje interno definisanih pokazatelja likvidnosti i njihovih limita, praćenje strukture imovine i obaveza.

Direkcija za upravljanje sredstvima nadležna je za dnevno upravljanje likvidnošću. U sklopu Direkcije organizaciono je smješten Odjel za upravljanje aktivom i pasivom i upravljanje trezorom koji je odgovoran za pripremu podataka za izvještaje iz nadležnosti Odjela, kao i za nadzor nad stavkama likvidne imovine koje čine zaštitni sloj likvidnosti. Dnevno se u sklopu Izvještaja o dnevnoj likvidnosti prati dostupna cijena vrijednosnih papira na Sarajevskoj berzi koji ulaze u zaštitni sloj likvidnosti.

Direkcija za upravljanje sredstvima prati, upravlja i izvještava o dnevnoj/tekućoj i dinamičkoj/budućoj likvidnosti, prati ročnu usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza na osnovu izvještaja 4B i 4C, prati izvore sredstava i 15 najvećih izvora sredstava Banke na osnovu izvještaja 4D, dok Direkcija za upravljanje rizicima kroz svoje redovne mjesečne i kvartalne izvještaje prati ostvarene propisane i interno definisane pokazatelje likvidnosti i njihove limite, Svako odstupanje se analizira, predlažu se korektivne mjere i prati njihova realizacija, odnosno prevazilaženje neusklađenosti.

U sistem izvještavanja o riziku likvidnosti u ulozi izvjestioca uključeni su Direkcija za upravljanje sredstvima i Direkcija za upravljanje rizicima. Direkcija za upravljanje sredstvima sačinjava Izvještaj o dnevnoj likvidnosti i interni izvještaj o dnevnoj likvidnosti, zatim mjesečno Izvještaj o stanju likvidnosti i buduća likvidnost, simulacija ročne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza i LCR a na dan, izvještaj 4B,4C i 4D, ALCO odboru, Internoj reviziji, Upravi Banke u skladu sa definisanim rokovima. U okviru Direkcije za upravljanje rizicima se vrši obračun Koeficijenta pokrića likvidnosti (LCR) na dnevnom i mjesečnom nivou.

O praćenju propisanih i interno definisanih limita za rizik likvidnosti na mjesečnom nivou Direkcija za upravljanje rizicima kroz Izvještaj o upravljanju rizikom likvidnosti informiše ALCO odbor i Upravu Banke, a kroz Izvještaj o radu Funkcije upravljanja rizicima na kvartalnom nivou Odbor za reviziju (u ulozi Odbora za rizike) i Nadzorni odbor.

Banka upravlja rizikom likvidnosti u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima praćenjem i održavanjem propisanih i interno definisanih pokazatelja likvidnosti.

Obavezna rezerva – Banka je dužna da na računu rezervi kod Centralne banke BiH drži minimalno zakonom propisani iznos sredstava na kraju svakog dana u cilju ispunjavanja obavezne rezerve (iznos obavezne rezerve propisan u skladu sa Odlukom Centralne banke BiH o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade za iznos obavezne rezerve). Banka je tokom 2020. godine ispunjavala regulatorne propise u pogledu obavezne rezerve.

Koeficijent pokrića likvidnosti (LCR) – Koeficijent pokrića likvidnosti je koeficijent koji predstavlja odnos između zaštitinog sloja likvidnosti i ukupnih neto likvidnosnih odliva tokom perioda stresa u trajanju od 30 kalendarskih dana, pri čemu koeficijent pokrića likvidnosti treba da iznosi ≥ 100 .

Banka je na 31.12.2020. godine ostvarila koeficijent likvidnosne pokrivenosti u iznosu od 191,68%.

Banka prati LCR zbirno za sve valute i pojedinačno za značajne valute KM i EUR za koje je propisala i interne limite.

Zaštitni sloj likvidnosti se sastoji od imovine nivoa 1 (EHQLA) koja čini 100% zaštitnog sloja likvidnosti, a sastoji se od gotovine (kovanice i novčanice), rezervi koje Banka drži u Centralnoj banci BiH u iznosu iznad obavezne rezerve, odnosno koje može povući u svakom trenutku, kao i u periodima stresa i imovine jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave. Ukupni 30-dnevni neto likvidnosni odlivi predstavljaju zbir likvidnosnih odliva (koji se izračunavaju množenjem preostalih stanja različitih kategorija ili vrsta obaveza i vanbilansnih obaveza sa stopama po kojima se očekuje da će oni isteći ili biti povučeni) umanjenih za zbir likvidnosnih priliva, ali ne smiju biti manji od nule.

Tabela 26. Koeficijent pokriva rizika likvidnosti

Obrazac LCR		
Red. br.	Stavka	Iznos
1	Zaštitni sloj likvidnosti	225.808
2	Neto likvidnosni odlivi	117.807
3	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	191,68%
Zaštitni sloj likvidnosti		
4	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođen	225.808
5	Odlivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1a isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
6	Prilivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
7	Obezbijeđeni odlivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	
8	Obezbijeđeni prilivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	
9	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	225.808
10	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođena	
11	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
12	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	
13	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	
14	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "nakon primjene gornje granice"	
15	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta	
16	Vrijednost imovine nivoa 2a, neprilagođena	
17	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
18	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
19	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	
20	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	
21	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	
22	Vrijednost imovine nivoa 2b, neprilagođena	
23	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
24	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	

25	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	
26	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	
27	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	
28	Iznos viška likvidne imovine	
29	Zaštitni sloj likvidnosti	225.808
Neto likvidnosni odlivi		
30	Ukupni odlivi	140.621
31	Potpuno izuzeti prilivi	
32	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	22.814
33	Smanjenje za potpuno izuzete prilive	
34	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	22.814
35	Neto likvidnosni odliv	117.807

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza Obrazac 4B i 4C

Obrazac 4 – Tabela B predstavlja izvještaj o ročnoj usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza do 180 dana i popunjava se na bazi preostalih rokova dospijeaća, što znači od datuma izvještaja do dana dospijeaća plasmana, odnosno obaveze, cjelokupno ili svake rate/anuiteta. Do momenta uvođenja NSFR-a (koeficijent neto stabilnog finansiranja) ročna usklađenost aktive i pasive se prati kroz Izvještaj o ročnoj usklađenosti finansijske aktive i pasive.

Banka na dan 31.12.2020. godine ima sljedeću ročnu strukturu:

- u kategoriji ročnosti 1-30 dana finansijska aktiva u bilansu stanja iznosi 304.070 hiljada KM, dok su finansijske obaveze u bilansu stanja na dan 31.12.2020. godine 334.337 hiljada KM; finansijske obaveze veće su od finansijske aktive za 30.267 hiljada KM (odnosno ostvareno je 90,9%), što je više od propisanog minimuma za 25,9% (propisani minimum za ovu kategoriju ročnosti je 65,00%),
- u kategoriji ročnosti 1-90 dana finansijska aktiva u bilansu stanja iznosi 320.263 hiljada KM, dok su finansijske obaveze u bilansu stanja na dan 31.12.2020.godine 364.895 hiljade KM; finansijske obaveze veće su od finansijske aktive za 44.632 hiljada KM (odnosno ostvareno je 87,8%), a što je više od propisanog minimuma za 27,8% (propisani minimum za ovu kategoriju ročnosti je 60,00%) i
- u kategoriji ročnosti 1-180 dana finansijska aktiva u bilansu stanja iznosi 342.458 hiljada KM, dok su finansijske obaveze u bilansu stanja na dan 31.12.2020. godine 416.902 hiljada KM; finansijske obaveze veće su od finansijske aktive za 74.444 hiljada KM (odnosno ostvarenje je 82,1%), što je više od propisanog minimuma za 27,1% (propisani minimum za ovu kategoriju ročnosti je 55%).

Obrazac 4 – Tabela C predstavlja izvještaj o ročnoj usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza. Na dan 31.12.2020.god. Banka ima veću finansijsku aktivu od finansijskih obaveza u bilansu stanja za 23.248 hiljada KM.

Interno definisani limiti – Osim regulatorno propisanih pokazatelja likvidnosti, prate se i interno definisani pokazatelji likvidnosti odnosno koeficijenti i njihovi limiti definisani Politikom sa procedurom upravljanja rizikom likvidnosti:

- likvidna sredstva/ukupna aktiva,
- likvidna sredstva/kratkoročne finansijske obaveze,
- kratkoročna aktiva/kratkoročna pasiva,
- kratkoročne finansijske obaveze/ukupne finansijske obaveze,
- krediti/depoziti,
- 10 najvećih izvora/ukupni depoziti,
- koncentracija izloženosti prema jednoj ili grupi povezanih ino banaka/regulatorni kapital.

U svrhu kvalitetnijeg upravljanja rizikom likvidnosti mjesečno se prati struktura imovine i obaveza, a na kvartalnom nivou vrši se poređenje ostvarene i Planom poslovanja predviđene strukture aktive i pasive.

8. Vlasnička ulaganja Banke

Banka posjeduje manjinska vlasnička ulaganja u druga pravna lica. Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire su vršena iz strateških razloga ili kao rezultat sticanja u postupku naplate plasmana. U skladu sa MSFI 9 ulaganja u vlasničke vrijednosne papire su klasifikovana u skladu sa poslovnim modelom – finansijski instrumenti koji se drže radi prikupljanja ugovorenih tokova gotovine i prodaje. Poslovni ciljevi koje Banka ostvaruje su: rast vrijednosti imovine kroz povećanje fer vrijednosti instrumenta, strateški ciljevi i sl. Vlasnički vrijednosni papiri koje Banka posjeduje su klasifikovani kao - finansijska imovina koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Vrednovanje ovih ulaganja se vrši po fer vrijednosti, pri čemu se promjene fer vrijednosti iskazuju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Tabela 27. Vlasnička ulaganja

Vrsta izloženosti	Klasifikacija u skladu sa MSFI 9	Knjigovodstvena / fer vrijednost
Ne kotiraju na berzi	FVOSD	57
Kotiraju na berzi	FVOSD	105

Banka u 2020. godini nije ostvarila realizovani dobitak/gubitak koji proističe iz prodaje ili zatvaranja pozicija po osnovu vlasničkih ulaganja.

9. Kamatni rizik

Kamatni rizik predstavlja finansijsku izloženost banke nepovoljnom kretanju kamatnih stopa i ima značajan uticaj na profitabilnost i vrijednost imovine banke. Izloženost Banke kamatnom riziku nastaje zbog promjene kamatnih stopa i ročne neusklađenosti izvora i plasmana. Uticaj kamatnog rizika na poslovanje Banke zavisi od bilansnih i vanbilansnih pozicija koje su osjetljive na rizik, promjenjivosti kamatnih stopa i vremenskom razdoblju unutar kojeg postoji izloženost kamatnom riziku.

Izvori kamatnog rizika se ogledaju u:

- Riziku cijena kome je Banka izložena zbog ročne neusklađenosti dospijeća (za fiksne kamatne stope) i ponovnog vrednovanja (za promjenljive kamatne stope) pozicija imovine, obaveza, te dugih i kratkih vanbilansnih pozicija u bankarskoj knjizi.
- Baznom riziku kojem je Banka izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope.
- Riziku krive prinosa koja predstavlja međuzavisnost između visine kamatne stope i perioda dospijeća kredita. Rizik proizilazi iz nejednakih pomjeranja kamatnih stopa za pojedine bilansne pozicije što utiče na promjenu nagiba i krive prinosa.
- Riziku opcije koji proizilazi iz ugrađenih opcija u kamatno osjetljive pozicije (kreditni sa mogućnošću prijevremenog povrata, depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja i sl.) što utiče na planirane novčane tokove i ekonomsku vrijednost Banke.

Banka ugovara fiksne kamatne stope za kreditne i depozitne proizvode čime je bazni i rizik krive prinosa sveden na minimum koji proističe iz posebno ugovorenih kamatnih stopa za pojedine kredite i depozite. Banka je izložena kamatnom riziku cijena zbog ročne neusklađenosti

kamatnosne aktive i pasive i riziku opcije jer klijentima ostavlja mogućnost prijevremene otplate kredita, odnosno prijevremenog povlačenja depozita zbog čega dolazi do promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige. Banka će se zaštititi od rizika opcije ugovaranjem posebne naknade u slučaju korištenja opcije koja je definisana pojedinim vrstama ugovora (npr. naknada za prijevremeni povrat kredita, naknada kod izmjene rokova ili uslova ugovora o kreditu i sl.), a u skladu sa limitima utvrđenim zakonom i podzakonskim propisima.

Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi propisani su minimalni standardi za uspostavu sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi i način izračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige. Ekonomska vrijednost bankarske knjige je procjena sadašnje vrijednosti svih očekivanih neto novčanih tokova pozicija bankarske knjige, odnosno očekivanih novčanih tokova imovine umanjene za novčane tokove obaveza banke.

Za potrebe izvještavanja FBA, Banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige po svim važnijim valutama pojedinačno i za sve ostale valute ukupno. Za potrebe jednostavnog izračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koja podrazumijeva i bilansne i vanbilansne pozicije, kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u 13 vremenskih zona kojima se dodjeljuju ponderi. Ponderi se baziraju na procijenjenom standardnom kamatnom šoku od 200 baznih poena tokom vremena i procijenjenom modifikovanom trajanju za svaku vremensku zonu. Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala Banke ne bi trebao biti veći od 20%, a pokazuje procentualni potencijalni gubitak kapitala ukoliko dođe do promjene kamatnih stopa za 200 b.p.

Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala na dan 31.12.2020. godine iznosi 16,08% što je u granicama regulatornog ograničenja:

Tabela 28. Ekonomska vrijednost bankarske knjige

Red	Oznaka	Iznos
1	2	3
010	Neto ponderisana pozicija po valuti BAM – EVB (EKS+PKS+AKS)	2.122
020	Neto ponderisana pozicija po valuti EUR – EVB (EKS+PKS+AKS)	4.448
120	Neto ponderisana pozicija po valuti OSTALO – EVB (EKS+PKS+AKS)	-64
130	Promjena ekonomske vrijednosti	6,506
140	Regulatorni kapital	40,469
150	Promjena ekonomske vrijednosti / regulatorni kapital x100	16,08%

Upravljanje kamatnim rizikom podrazumijeva održavanje izloženosti Banke u granicama prihvatljivih limita. Ograničavanje izloženosti kamatnom riziku vrši se pored propisanih i putem interno postavljenih limita:

- Promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige primjenom kamatnog šoka od 275 b.p.,
- Kamatna marža za kredite pravnih lica,
- Kamatna marža za kredite fizičkih lica,
- Neto kamatna marža na nivou Banke.

Limiti se revidiraju na početku svake godine i usklađuju sa vrijednostima iz Plana poslovanja za narednu godinu. Ukoliko dođe do značajnijih promjena u toku godine, limiti se mogu revidirati i češće.

10. ICAAP i ILAAP

ICAAP i ILAAP kao kontinuirani procesi koji se u Banci odvijaju počinju sveobuhvatnim testiranjem otpornosti na stres, obzirom da se rezultati testiranja koriste pri izračunu internih kapitalnih zahtjeva.

Nakon sveobuhvatnog stres testiranja uvrđuju se polazne osnove za Planove poslovanja, zatim se usvajaju Planovi poslovanja (godišnji i trogodišnji) i Plan upravljanja kapitalom (trogodišnji). Uporedo s tim radi se analiza svih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena kroz proces revidiranja Strategije upravljanja rizicima i Analizom rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena, utvrđuju se značajni rizici, vrši mjerenje pojedinih rizika i izračun internih kapitalnih zahtjeva odnosno likvidnosnih zahtjeva te usporedba sa regulatornim kapitalom.

Na 31.12.2020. godine regulatorni kapital iznosi 40.469 hiljada KM, a ukupni interni kapitalni zahtjevi u skladu sa rezultatima ICAAP-a 42.981 hiljada KM.

Korišteni pristup za izračun internih kapitalnih zahtjeva u skladu sa rezultatima ICAAP-a je sljedeći:

- Za izračun internog kapitalnog zahtjeva za kreditni i valutni rizik Banka je koristila standardizovani pristup koji koristi i za izračun kapitalnog zahtjeva u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala Banke, a uvrstila je i rezultate stres testa.
- Za izračun internog kapitalnog zahtjeva za *operativni rizik* Banka je koristila jednostavni pristup koji koristi i za izračun kapitalnog zahtjeva u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke. Stres testiranje za operativni rizik Banka nije provodila, niti je izdvajala dodatni interni kapitalni zahtjev, imajući u vidu omjer stvarnih, efektivnih gubitaka po osnovu operativnog rizika i akumuliranih rezervi za pokriće potencijalnih gubitaka (RWA, rezervacije za sudske sporove i kapitalni zahtjev).
- Za rizik koncentracije Banka je izdvojila interni kapitalni zahtjev u skladu sa indeksom individualne (HHII) i sektorske (HHIS) koncentracije, odnosno u skladu sa matricom marži povećanja internog kapitalnog zahtjeva za koncentracijski rizik za dobijene rezultate izračunatih indeksa koristeći pri tome i rezultat stres testa.
- Za izračun internog kapitalnog zahtjeva za kamatni rizik u bankarskoj knjizi Banka je koristila rezultat stres testa.
- Banka je izdvojila interni kapitalni zahtjev za rizik eksternalizacije na osnovu interne metodologije, primijenjujući maksimalan procenat procijenjenog finansijskog uticaja na revidiranu neto dobit ostvarenu u 2020. godini.

Za ostale značajne rizike koji su teško mjerljivi (rizik profitabilnosti, cyber rizik, pravni rizik, rizik ulaganja, strateški rizik i poslovni rizik) Banka je izdvojila 5% minimalnog kapitalnog zahtjeva na datum 31.12.2020, godine, koristeći minimalan procenat definisan Odlukom o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene likvidnosti u banci.

Banka je u skladu sa propisanim principima implementacije ILAAP-a uspostavila okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i rizikom izvora finansiranja kroz:

- Set internih akata kojim se definisani svi elementi upravljanja likvidnošću i rizikom likvidnosti,
- Adekvatnu organizacionu strukturu u kojoj su jasno definisani i razdvojeni organizacioni dijelovi koji upravljaju likvidnošću i preuzimaju rizik likvidnosti od onih koji kontrolišu i mjere rizik likvidnosti,
- Praćenje i kontrolu regulatornih i interno uspostavljenih limita likvidnosti i rizika likvidnosti,
- Upravljanje i donošenje odluka vezanih za rizik likvidnosti u sklopu internog upravljanja Bankom kroz rad ALCO odbora, Odbora za reviziju koji obavlja ulogu Odbora za rizike, Uprave i Nadzornog odbora Banke,
- Izvještavanje o riziku likvidnosti.

Interni akti kojima je Banka definisala upravljanje likvidnošću i rizikom likvidnosti su:

- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti;
- Politika sa procedurom za upravljanje rizikom likvidnosti koja uključuje Plan za vanredene slučajeve poremećaja likvidnosti;
- Plan oporavka likvidnosti kao sastavni dio Plana oporavka Banke.

Uspostavljeni su mehanizmi upravljanja dnevnom likvidnošću prilagođeni poslovnom modelu Banke. U 2020. godini pojavom pandemije virusnog oboljenja COVID 19 Uprava Banke je donijela pojačane mjere upravljanja likvidnošću, koje su održale nivo likvidnosti na zadovoljavajućem nivou.

Direkcija za upravljanje sredstvima preuzima rizik likvidnosti kroz kontinuirano upravljanje aktivom i pasivom, a Direkcija za upravljanje rizicima upravlja i vrši kontrolu rizika likvidnosti, o čemu putem mjesečnih i kvartalnih izvještaja redovno izvještavaju ALCO odbor, Upravu Banke, Odbor za reviziju i Nadzorni odbor. Kroz mjesečne i kvartalne izvještaje prate se regulatorni i interno definisani limiti, svako odstupanje se analizira, predlažu se korektivne mjere i prati njihova realizacija, odnosno prevazilaženje eventualnih neusklađenosti.

11. Podaci i informacije opterećenoj (založenoj) i neopterećenoj (nezaloženoj) imovini i nekvalitetnim i restrukturiranim izloženostima i stečenim kolateralom

Podaci i informacije o opterećenoj (založenoj) i neopterećenoj (nezaloženoj) imovini i nekvalitetnim i restrukturiranim izloženostima i stečenim kolateralom se ne objavljuju za 2020.godinu, a Banka je u obavezi da objavi iste prilikom godišnje objave za 2021.godinu.